

**ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร**

นางสุนันท์ ต่อสกุล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2552

Factors of Reading Online Newspapers among Bangkok Population

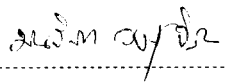
Mrs. Sunan Torsakul

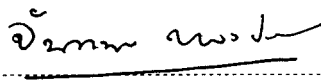
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Communication Arts
School of Communication Arts
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ บัญชีการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล นางสุนันท์ ต่อสกุล
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา วงจรูจีระ

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา วงจรูจีระ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์จันทนา ทองประยูร)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์
วันที่ 26 เดือน มกราคม พ.ศ. 2553

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนใน

เขตกรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสุนันท์ ต่อสกุล **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา วงจรูจิระ **ปีการศึกษา 2552**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (2) ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการวิจัยพบว่า (1) ประชาชนในเขตกรุงเทพฯ เปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ใช้เวลาในการอ่าน 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จากที่บ้านหรือที่พัก เว็บไซต์ที่นิยมน่ามากที่สุด คือ เว็บไซต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์ โดยนิยมน่าพาดหัวข่าวมากที่สุด โดยเฉพาะข่าวการเมือง ข่าวด่วน ข่าวบันเทิง และข่าวต่างประเทศตามลำดับ (2) ปัจจัยสำคัญของการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ได้แก่ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ความสะดวก ความเป็นปัจจุบันของข่าว และการมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี เช่น สามารถอ่านข่าวโดยไม่ต้องซื้อหนังสือพิมพ์และอ่านได้ครั้งละหลายฉบับ รวมทั้งอ่านข่าวย้อนหลังได้ สามารถเปิดรับเฉพาะข่าวและข้อมูลที่สนใจ สามารถอ่านได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา ข้อมูลมีความทันสมัย สดใหม่ รวดเร็วและน่าเชื่อถือของข้อมูล ความรู้สึกเป็นคนที่ทันสมัย สามารถแสดงความคิดเห็นได้ผ่านโปรแกรมแชท อีเมลล์ และเว็บบอร์ดต่างๆการใช้ประโยชน์ในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ ปัจจัยการอ่าน หนังสือพิมพ์ออนไลน์

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา วงรุจิระ อาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้ให้ความเป็นกันเองและให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านอาจารย์ได้ให้ความเมตตา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์จันทนา ทองประยูร ประธานกรรมการการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนการตรวจทานปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการให้คำแนะนำรวมถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำการศึกษา ค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนมีความซาบซึ้งถึงความกรุณาและความช่วยเหลือต่าง ๆ จาก ครอบครัว ผู้บังคับบัญชา หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานที่ได้เป็นกำลังใจจนกระทั่งผู้เขียนได้มีโอกาสจบการศึกษาในครั้งนี้ด้วย หากมีข้อบกพร่องแต่ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสุนันท์ ต่อสกุล

พฤศจิกายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
คำถามการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	8
ทฤษฎีกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร	10
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	12
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	27
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ลักษณะทางประชากรและการใช้อินเทอร์เน็ต	30
พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์	33
ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์	36
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	42
สรุปการวิจัย	42
อภิปรายผล	44
ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	54
แบบสอบถาม	55
ประวัติผู้ศึกษา	61

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง 30
ตารางที่ 4.2	การเข้าถึงและการใช้อินเทอร์เน็ต 32
ตารางที่ 4.3	พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 33
ตารางที่ 4.4	ความนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 34
ตารางที่ 4.5	ประเภทลักษณะการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 35
ตารางที่ 4.6	ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 37
ตารางที่ 4.7	ปัญหาการใช้หนังสือพิมพ์ออนไลน์ 40

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แบบจำลองการสื่อสารของKatz และคณะ	9
ภาพที่ 2.2 เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ในยุคแรก	16

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หนังสือพิมพ์ในประเทศไทยมีวิวัฒนาการตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 3 ถึงกลางสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นสมัยที่คณะมิชชันนารีฝรั่งริเริ่มจัดทำหนังสือพิมพ์ โดยมีหมอบรัดเลย์เป็นผู้บุกเบิก ก่อนหน้าที่หมอบรัดเลย์ จะออกหนังสือพิมพ์ได้รับพิมพ์ประกาศของทางราชการ จนกระทั่งหมอบรัดเลย์เห็นว่ามีความพร้อมจึงออกหนังสือพิมพ์ฉบับแรกในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2387 ชื่อหนังสือพิมพ์ บางกอกรีคอร์เดอร์

วิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์ไทยเติบโตไปตามภาวะความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม ประกอบกับหนังสือพิมพ์เป็นสื่อหรือเครื่องมือสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพการเมืองการปกครองและสังคมของไทยตลอดมา การศึกษาวิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์ไทยในแต่ละยุค จึงจะเป็นต้องพิจารณาบริบทต่างๆ ที่แวดล้อมหนังสือพิมพ์ในแต่ละยุคควบคู่ไปด้วย ได้แก่ บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม-วัฒนธรรม และอุดมการณ์ความคิดทางวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์จัดเป็นสื่อที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น และได้รับความนิยมจากประชาชนมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากราคาถูกและหาซื้อง่าย พกพาได้สะดวก อ่านได้ทุกที่ ไม่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของเวลา และเป็นหนึ่งในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถสะท้อนสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัย ได้อย่างเป็นรูปธรรม (สุชุม เกลยทรัพย์, 2548)

ยุคสังคมข้อมูลข่าวสารที่ปัจจุบันผู้บริโภคเป็นผู้เลือกสื่อในการรับข้อมูลข่าวสารและมีสื่อหลากหลายประเภทให้เลือก โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตซึ่งมีความสามารถในการเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว ค่าใช้จ่ายต่ำ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ในปริมาณที่มากกว่าช่องทางแบบดั้งเดิม ดังนั้นบน World Wide Web (www.) จึงปรากฏ Homepage ของสื่อมวลชนระดับโลกแทบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ นิตยสาร รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ สำนักข่าว หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์

เหตุผลหนึ่งที่ทำให้อินเทอร์เน็ตเติบโตอย่างรวดเร็ว นั่น เพราะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งรวบรวมข่าวสารที่ใหญ่ที่สุดในโลกปัจจุบัน มีแหล่งข่าวสารจำนวนมากสำหรับการสืบค้นและมีเครื่องมือการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ ในบรรดาเครื่องมือสำหรับการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตนั้น World Wide Web (WWW) จัดว่าเป็นสื่อกลางที่มีบทบาทสำคัญที่สุด และเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้การใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นที่นิยมและแพร่หลายออกไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว (ศุจิภา ควมณี, 2539)

พิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์ (2551) บรรณาธิการอำนวยการกลุ่มโพสต์พับลิชซึ่งได้แสดงความเห็นถึงการเติบโตของอินเทอร์เน็ตเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมาว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษมีคนนิยมใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าร้อยละ 50 และการบริโภคข่าวสาร เช่น ข่าว ข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยว ภาพยนตร์ ชื่อของทางอินเทอร์เน็ตและทางโทรศัพท์มือถือ เข้ามาครอบครอง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นเหตุผลที่ทำให้ยอดขายหนังสือพิมพ์ตกลง แม้ว่าอินเทอร์เน็ตมีการเติบโตเร็วแต่หากคิดเป็นรายได้ที่ได้จากการโฆษณาที่ถือเป็นรายได้หลักแล้วยังเทียบกับหนังสือพิมพ์ไม่ได้

ทางด้านสำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจการอ่านหนังสือของประชากรไทย ในปี พ.ศ. 2551 พบว่าอัตราการอ่านหนังสือมีแนวโน้มลดลง คือ จากเดิมปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 69.1 ลดลงเล็กน้อยคือร้อยละ 66.3 กรุงเทพฯ มีอัตราการอ่านสูงสุดคือร้อยละ 85.8 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการอ่านต่ำสุด คือ ร้อยละ 58.2 ประเภทหนังสือที่อ่านมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 71.0 รองลงมา คือ นวนิยาย หนังสืออ่านเล่น และนิตยสารตามลำดับ เนื้อหาของการอ่านอันดับแรกคือ ข่าว ร้อยละ 50.9 รองลงมา คือสารคดีความรู้ทั่วไป ร้อยละ 39.1 ทั้งนี้เนื่องจากมีสื่ออื่นที่น่าสนใจกว่านั้นคือ สื่ออินเทอร์เน็ต

สุรวุฒิ โพธิ์อาสา (2551) ได้ให้ความเห็นว่ายุคสมัยนี้หนังสือพิมพ์กระดาษถูกละเลยเพราะมีสิ่งที่น่าสนใจกว่าหนังสือพิมพ์กระดาษ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต สิ่งเหล่านี้น่าสนใจกว่าเพราะมีทั้งภาพและเสียง มีการปรับปรุงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วกว่าหนังสือพิมพ์กระดาษ และนรินทร์ นำเจริญ (2545) ได้นำเสนอประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงผลกระทบสื่อออนไลน์สมัยใหม่ที่มีต่อสื่อเดิม ว่าการนำเสนอข่าวสารผ่านออนไลน์ทำให้ผู้ที่สนใจอ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ รับทราบข่าวสารได้รวดเร็วขึ้น จึงทำให้หนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์ลดความสำคัญลงไป

นพดล วรรณิกา (2549) ได้สำรวจเรื่อง “สัญญาณของสื่ออันตรายกับวัยรุ่นวัยใสเมืองกรุง” พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้คอมพิวเตอร์รองจากโทรศัพท์มือถือและโทรทัศน์เป็นร้อยละ 88.3 ใช้ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 79.9 เวลาที่ใช้ โดยเฉลี่ย 3 ชั่วโมงต่อวัน พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ พบว่า ส่วนใหญ่ อ่านข่าวหน้าหนึ่งร้อยละ 78.1 รองลงมา คือ ข่าวบันเทิง ร้อยละ 75.8 ข่าวกีฬา ร้อยละ 36.1 ข่าวการเมือง ร้อยละ 31.3 โปรแกรมโทรทัศน์ ร้อยละ 26.8 ภาพยนตร์ ร้อยละ 23.4 ข่าวสังคม ที่น่า เป็นห่วงคือ ในกลุ่มนิสิตและนักศึกษา เพียงร้อยละ 19.7 ที่อ่านข่าวการศึกษา

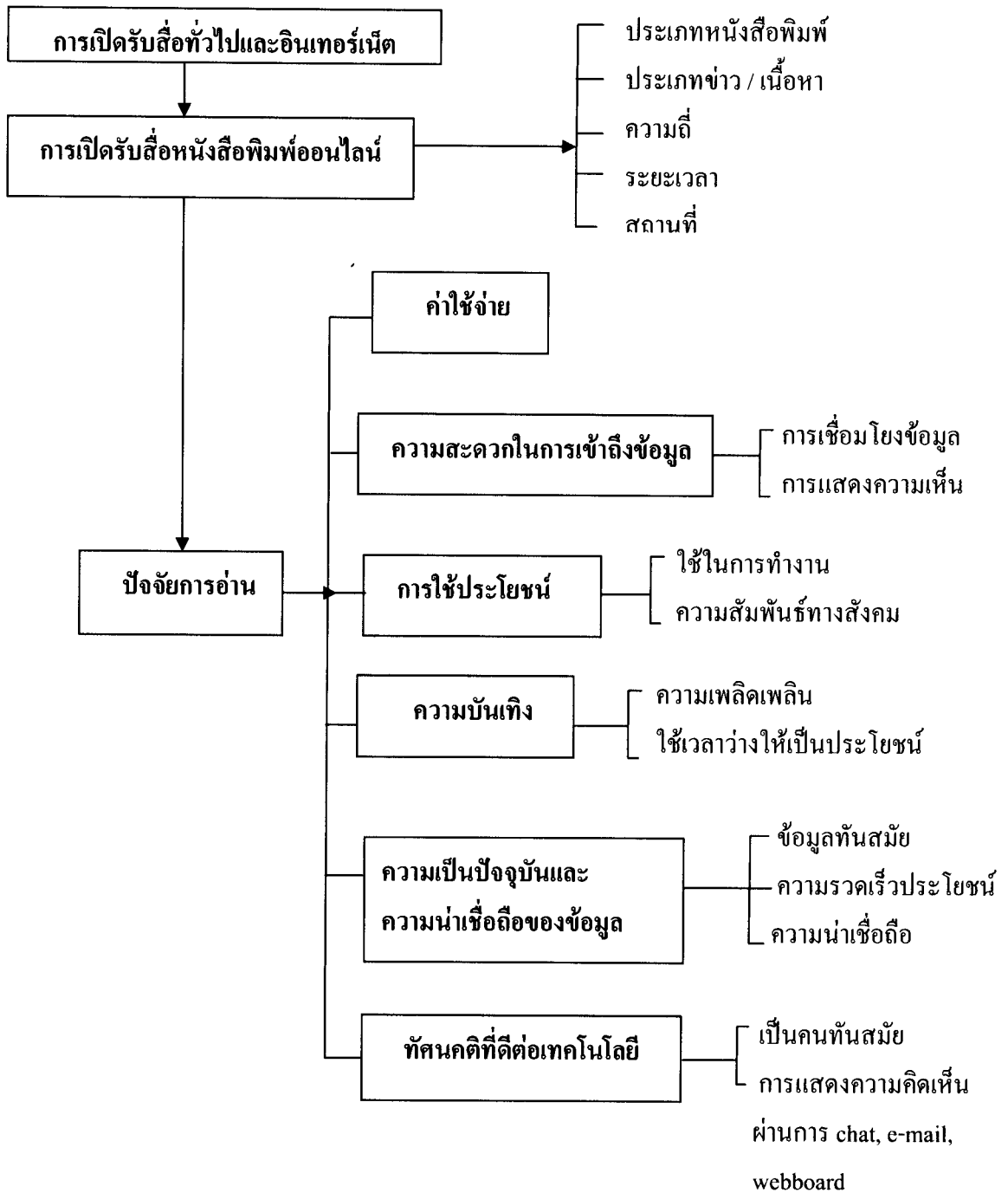
เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการพัฒนารูปแบบของการสื่อสารให้มีความหลากหลาย อีกทั้งนำเสนอไปสู่ผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว ทันสมัย ครอบคลุม กว้างขวาง รวมทั้งมีการแข่งขันทางการตลาดมากขึ้นจึงทำให้อุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ต้องพัฒนาปรับเปลี่ยนหรือขยายช่องทางการนำเสนอข่าวเพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์จึงมีการพัฒนาเป็นหนังสือพิมพ์ออนไลน์ขึ้น และจากการศึกษาของศุจิภา ดวงมณี (2539) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตของหนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ตนั้น เกิดจากสาเหตุของการต้องการสร้างภาพความเป็นผู้นำ เช่น หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ถือว่าเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ให้บริการ online edition ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา

จากการพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้ขยายไปสู่ประชาชนมากขึ้น ทำให้ในบ้านเรือนส่วนใหญ่จะมีคอมพิวเตอร์เป็นของตัวเองและมีการเชื่อมต่อ ชั่วโมงอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นรายเดือนหรือรายชั่วโมง อินเทอร์เน็ตทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากคนติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตกันมากขึ้น ทั้งเพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล ตลอดจนความบันเทิง สิ่งจูงใจที่ทำให้ประชาชนนิยมใช้เพิ่มขึ้น ได้แก่ ความสะดวกในการใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ความเป็นปัจจุบันของข่าว ประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้คนมีทัศนคติยอมรับเทคโนโลยีเพื่อสนองความต้องการส่วนตัว และเพราะความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด สิ่งเหล่านี้ทำให้หลายๆ คนหันมาบริโภคข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตหรือข่าวออนไลน์มากขึ้น จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4 คำถามในการวิจัย

- 4.1 ประชาชนในเขตกรุงเทพฯ มีพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์อย่างไร
- 4.2 อะไรเป็นปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาจากประชากรในเขตกรุงเทพฯ ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 5,710,883 คน¹ เป็นผู้ที่มิ
ภูมิลำเนาหรือพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในเขตกรุงเทพฯ ที่อ่านหนังสือพิมพ์
ออนไลน์ จำนวน 400 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรคำนวณของ Taro Yamane
โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

5.2 ระยะเวลา เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในเดือนสิงหาคม 2552

5.3 พื้นที่ กรุงเทพมหานคร

6. นิยามศัพท์

6.1 หนังสือพิมพ์ออนไลน์ หมายถึง การนำเสนอข้อมูลข่าวสารอีกรูปแบบหนึ่งของหนังสือพิมพ์
ฉบับพิมพ์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ปรากฏอยู่ในรูปแบบเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ
มีการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูลและการบริการในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวหนังสือ ภาพเคลื่อนไหว
หรือเสียง ข้อมูลเหล่านี้ยังสามารถนำเสนอถึงผู้รับสารได้ทั่วโลกได้ตลอดเวลา โดยผู้รับเปิดอ่านข้อมูล
ได้จากคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตแล้ว

6.2 หนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์ หมายถึง สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ ที่มีระยะการตีพิมพ์เป็นประจำ
สม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีราคาถูก เน้นการนำเสนอข่าวสาร รายงานสถานการณ์ปัจจุบันที่น่าสนใจ
รวมทั้งนำเสนอบทความ สารคดีและเนื้อหาอื่น ๆ ที่หลากหลาย แต่ละฉบับมีเนื้อหาและลีลาในการ
นำเสนอแตกต่างกันไป

¹ ที่มา สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร (2551)

6.3 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ หมายถึง ลักษณะการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และสื่ออินเทอร์เน็ตที่เป็นเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ประกอบด้วย สถานที่ที่ใช้บริการ ประเภทของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่ใช้บริการ ความถี่ในการเปิดรับ ระยะเวลาที่ใช้บริการ ลักษณะของข้อมูลที่เปิดรับ ประเภทของข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ

6.4 ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ หมายถึง เหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ได้แก่ ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งาน ปัจจัยด้านการประหยัดค่าใช้จ่าย ปัจจัยด้านความเป็นปัจจุบันของข่าวและความน่าเชื่อถือ ปัจจัยด้านการมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และปัจจัยด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของประชาชนที่เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์
- 7.2 ทำให้ทราบพฤติกรรมและปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ
- 7.3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาทางวิชาการและการค้นคว้าต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนเขตกรุงเทพมหานคร” ได้นำแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications)
2. ทฤษฎีกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Process Theory)
3. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์
4. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

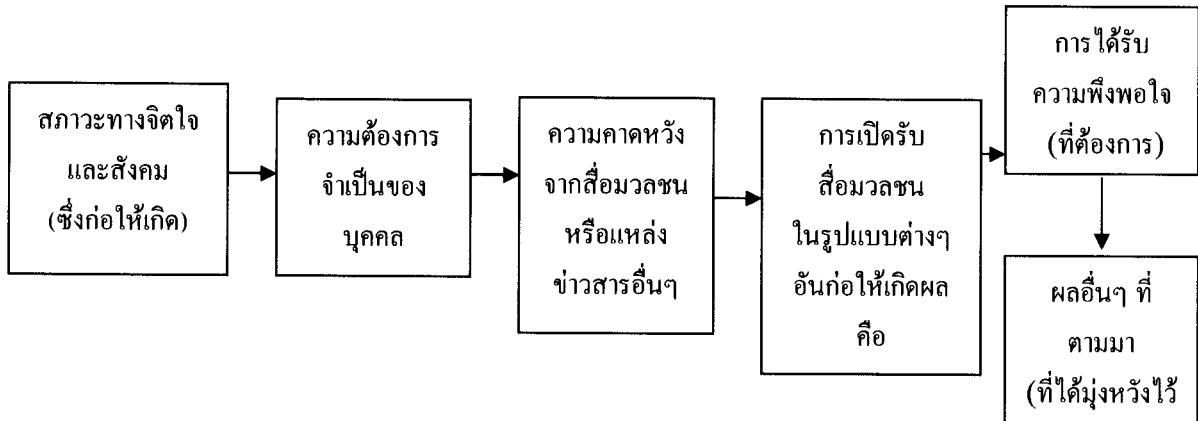
1. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications)

ทฤษฎีนี้เกิดจากความเชื่อที่ว่าผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสารที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง การศึกษาในเรื่องนี้ส่วนใหญ่จะเน้นที่การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเนื้อหาสารของผู้ใช้ ผลการศึกษาของ Katz และคณะ (อ้างถึงใน อรพินท์ ศักดิ์เอี่ยม, 2537: 21) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้รับสาร ที่มีสภาวะแวดล้อมทางสังคมและสภาวะทางจิตใจแตกต่างกัน ทำให้ผู้รับสารมีความต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งความต้องการที่ต่างกันนี้ก่อให้เกิดการคาดคะเนว่าสื่อ แต่ละประเภท จะตอบสนองความพอใจของคนต่างกัน ส่งผลให้มีลักษณะการใช้สื่อและมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อแตกต่างกัน

Davison (อ้างถึงใน พัชรี เศษจรรยา และคณะ, 2538 : 199 - 200) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ทำให้การสนับสนุนแนวคิดของKatz โดยให้ข้อคิดว่า บุคคลทุก ๆ คนมีความเกี่ยวข้องอย่างยั่งต่อสังคมและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นสาเหตุให้แต่ละบุคคลมีความต้องการเลือกใช้สื่อ หรือเลือกรับข่าวสาร เพื่อสนองความพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม

Katz และ คณะ, 1974 (อ้างถึงใน พิระ จิระ โสภณ, 2532) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการสื่อสารของผู้รับสารว่า เกิดจากสภาวะทางสังคมและจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการและความจำเป็นของบุคคล และเกิดมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวสารอื่นๆ แล้วนำไปสู่การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ทำให้เกิดผลคือการได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการและผลอื่นๆ ที่ตามมาซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้

องค์ประกอบต่างๆ เกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องการใช้ประโยชน์ และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนตามที่กล่าวมาแสดงให้เห็นในรูปแบบจำลองได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองการสื่อสารของ Katz และคณะ

แบบจำลองการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจนี้ ได้อธิบายกระบวนการรับสารในการสื่อสารมวลชนและการใช้สื่อ โดยปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเลือกบริโภคสื่อขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง แต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์มีความตั้งใจและความต้องการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่างๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อริชชั อรรถอุดม (2545) ที่เห็นว่า การที่ผู้รับสารเลือกใช้สื่อตามทฤษฎีนี้ ผู้รับสารจะมีแรงจูงใจที่มาจากปัจจัยที่แตกต่างกันจึงทำให้มีเหตุผลหรือมีความคาดหวังในการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจแตกต่างกัน

จากแนวคิดการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และเพื่อสนองความพึงพอใจนั้น จะพบว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับสารด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน เช่น สามารถอ่านข่าวที่มีทั้งข้อความ ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ประกอบกับปัจจัยที่สนับสนุนความพึงพอใจด้านอื่น ๆ ของผู้รับสาร เช่น ความสะดวกในการใช้งาน คือ สามารถอ่านข่าวได้ทุกที่และทุกเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย สามารถอ่านหนังสือพิมพ์ได้หลายฉบับ ข่าวและข้อมูลสดใหม่ มีความรวดเร็ว และเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้การใช้สื่อออนไลน์ยังให้ความรู้สึกว่าเป็นคนทันสมัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่นำไปสู่ความพึงพอใจในการบริโภคหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของแต่ละบุคคลด้วยเหตุผลที่ต่างกัน

2. ทฤษฎีกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Process Theory)

Wilber Schramm (อ้างถึงใน สมควร กวียะ, 2534 : 40) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกรับสื่อและข่าวสารว่า ขึ้นอยู่กับการใช้ความพยายามน้อยที่สุด และผลที่ได้จะอยู่ในรูปของสูตร

$$\text{การเลือกสื่อและข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ}}{\text{ความพยายามที่ต้องใช้}}$$

จากสูตรดังกล่าวหมายความว่า ผู้รับสารจะเลือกรับสื่อที่ใช้ความพยายามในการรับน้อยที่สุดและได้ผลตอบแทนมากที่สุด ความพยายามน้อยที่สุด คือ มีความสะดวกและความพร้อม ราคาถูก นอกจากนี้ เรื่องเวลา บทบาท นิสัย และประเพณี ก็มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ หรือรับสื่อด้วย สำหรับผลตอบแทนแบ่งออกเป็น ผลตอบแทนเร็ว คือ เนื้อหาช่วงพ่อนคลายความเครียด หรือช่วยแก้ปัญหาและผลตอบแทนช้า คือ ข่าวสารที่ให้ความรู้ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ฯลฯ

ดังนั้น การที่บุคคลจะเปิดรับหรือไม่ในแต่ละคน จึงมีความแตกต่างกันตามทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference Theory) นั่นคือ บุคคลจะมีความแตกต่างในเรื่องบุคลิกภาพ ทักษะสติ สติปัญญา ความรู้ ความสนใจ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลด้วย

ในการเปิดรับข่าวสารต่างๆ ผู้รับสารย่อมมีกระบวนการเลือกสรร ซึ่งแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทักษะสติ ความรู้สัจนิกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกันของแต่ละปัจเจกบุคคล กระบวนการในการเลือกสื่อและเปิดรับพร้อมทั้งรับรู้เฉพาะข่าวสารที่สนใจของมนุษย์จึงประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังต่อไปนี้ (ปรมะ สตะเวทิน, 2538)

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure หรือ Selective Attention) หมายถึง การที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง ผู้รับสารมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สัจนิกคิดเดิมของตนเอง ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่ลงรอยกับความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมของตนนั้น จะก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางจิตใจหรือความไม่สบายใจที่เรียกว่า ความไม่สอดคล้องกันทางด้านความเข้าใจ (Cognitive Dissonance) นอกจากนี้ทัศนคติดั้งเดิมที่เป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ยังมีปัจจัยทางด้านสังคม จิตใจ และลักษณะส่วนบุคคลอีกมากมายหลายประการ ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ และอื่น ๆ) ความเชื่อ อุดมการณ์ ลัทธินิยม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ประสบการณ์และอื่น ๆ

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception หรือ Selective Interpretation) คือ เมื่อผู้รับสารรับข่าวสารที่สนใจแล้ว ไม่ใช่ข่าวสารนั้น ๆ จะถูกรับไปตามเจตนาของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคน จะตีความหมายไม่ตรงกัน ความหมายของสารที่ส่งไปไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวอักษร รูปภาพ หรือคำพูดเท่านั้น แต่ผู้รับสารจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความหมายของข้อมูลนั้น ตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกาย สภาวะทางอารมณ์ และจิตใจในขณะนั้น เป็นต้น

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการและทัศนคติของตนเอง และลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วยและจะถูกละเลยไม่นำไปถ่ายทอดต่อ

พีระ จิระ โสภณ (2532) การเลือกจดจำนั้นเปรียบเสมือนเครื่องกรองชั้นสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับ บางครั้งข่าวสารอาจถูกปฏิเสธตั้งแต่ขั้นแรกโดยการไม่เลือกอ่านฟังหรือชม ถ้าในกรณีที่ผู้รับไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ผู้รับสารจะพยายามตีความข่าวสารตามความเข้าใจหรือตามความต้องการของตนเอง แต่ถ้าข่าวสารนั้นมีความชัดเจนที่เข้าใจตรงกันอยู่แล้ว โดยไม่สามารถตีความให้แตกต่างได้ ผู้รับสารก็ยังมีโอกาสปฏิเสธข่าวสารนั้น ๆ เป็นขั้นสุดท้าย คือเลือกจดจำเฉพาะบางส่วนที่ตนเองสนใจเท่านั้น

Wilber Schramm, 1993 (อ้างถึงใน โสภณ กัณหะเสน, 2545) ได้กล่าวถึงหลักทั่วไปของการเลือกสรรข่าวสารว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ หลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุด แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย ความสะดวกในการเปิดรับสาร การใช้งานง่าย และการอยู่ใกล้ตัว

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2531) เสนอทัศนะว่า ทุกคนมีธรรมชาติที่จะเปิดรับข่าวสารตลอดเวลา เพียงแต่จะเปิดรับสื่อใด อย่งไรนั้น มีปัจจัยที่กำหนด ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล เนื่องจากแนวคิดที่ว่าบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะตัวอย่างมาก โดยเฉพาะโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่สืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน เหล่านี้ส่งผลกระทบถึงระดับสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนจนกระบวนการของการรับรู้ การเรียนรู้ และการจูงใจ

2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากมนุษย์มักจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ดังนั้น ในการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ก็ตาม มักจะคล้อยตามกลุ่ม ทั้งในความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบสื่อสาร แนวคิดนี้เชื่อว่า ลักษณะต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับรายได้ ระดับการศึกษาทำให้เกิดความคล้ายคลึงและความแตกต่างของการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสารรวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับข่าวสาร คือ

- 3.1 ประสบการณ์ ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
- 3.2 การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารเพื่อจุดประสงค์ของตนอย่างหนึ่งอย่างใด
- 3.3 ภูมิหลังแตกต่างกันทำให้มีความสนใจต่างกัน
- 3.4 สภาพร่างกายและจิตใจ ทำให้ความสามารถและพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารต่างกัน
- 3.5 บุคลิกภาพ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้ำวใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร
- 3.6 อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้
- 3.7 ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารที่ได้พบ

จากแนวคิดข้างต้น เราสามารถจัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเปิดรับสื่อได้ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยภายในซึ่งเป็นปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ ความรู้ ความสนใจ ทัศนคติ อารมณ์ บุคลิกภาพ ฯลฯ แต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพทางสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมนอกระบบการสื่อสารต่างๆ เช่น ผู้ที่มีเพศ อาชีพ ระดับรายได้ ระดับการศึกษา สังคมเดียวกัน จะเปิดรับสื่อหรือเนื้อหาข่าวคล้ายคลึงกัน เช่น บุคคลในสถานที่ทำงานและนิสิตนักศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมตามกลุ่ม เพื่อแสดงตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของหนังสือพิมพ์ว่า หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ข่าวและความเห็นเป็นต้นเสนอประชาชน ตามปกติออกเป็นรายวัน สิ่งพิมพ์ซึ่งมีชื่อจำหน่ายเช่นเดียวกัน และออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตาม

ปรมะ สตะเวทิน (2529) ได้ให้ความหมายหนังสือพิมพ์ว่า หมายถึง สิ่งพิมพ์ซึ่งรวบรวม ข่าวสาร ข้อคิดเห็น และสาระบันเทิงต่าง ๆ โดยพิมพ์บนกระดาษพิมพ์ราคาถูก ทั้งนี้อาจพิมพ์ออกเป็น รายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน

มาลี บุญศิริพันธ์ (2537 : 2) ได้กล่าวถึงความหมายของหนังสือพิมพ์ไว้ว่า ตามศัพท์คำว่า หนังสือพิมพ์ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Newspaper ซึ่ง news หมายถึง ข่าว paper หมายถึง กระดาษ เมื่อแปลรวมกัน หมายถึง กระดาษสำหรับรายงานข่าว แต่เดิมคนไทยเรียก หนังสือพิมพ์ ว่าหนังสือข่าว แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอหรือบอกข่าว จึงเรียกว่า หนังสือข่าว

สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและนำเสนอข่าวสาร ทุกชนิดที่เป็นข่าวสด ข้อคิดเห็น และสาระบันเทิง ตลอดจนความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น และ โดยที่เหตุการณ์นั้นมีความสำคัญกำลังเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป จะมีกำหนดระยะเวลา หรือไม่ก็ตาม ซึ่งอาจจะตีพิมพ์เผยแพร่เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือนก็ได้ และจะมี ลักษณะเป็นกระดาษใหญ่ จำนวนหลายแผ่น ไม่เย็บเล่ม

ประเภทของหนังสือพิมพ์

การแบ่งประเภทหนังสือพิมพ์ตามแนวทางการเสนอข่าวนั้น พีระ จิตร โสภณ (2528: 191 - 192) จำแนกหนังสือพิมพ์ตามแนวทางการเสนอข่าวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์แนวคุณภาพ ซึ่งมีได้หมายความว่า เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพดีเสมอไป แต่หมายถึงลักษณะการเสนอเนื้อหาเน้นหนักข่าวประเภทหนัก (Hard News) เช่น ข่าวเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา ซึ่งมุ่งสนองความรู้ ความคิดเห็นเป็นสำคัญ ให้ผลตอบแทนกับผู้อ่านในระยะ ยาว (Delayed Reward) กล่าวคือ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจและเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้ เช่น ข้อมูลในการตัดสินใจ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ส่วนรูปแบบ ของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ไม่เร้าอารมณ์เหมือนหนังสือพิมพ์ประชานิยม มีลักษณะค่อนข้างจริงจัง มากกว่า เนื้อหาไม่ว่าจะ เป็นข่าวหรือบทความหนักไปทางรายละเอียดข้อเท็จจริง การแสดงความคิดเห็น จะใช้เหตุผลมากกว่าเล่นสำนวนโวหาร ทำให้หนังสือพิมพ์ประเภทนี้มียอดจำหน่ายไม่สูงนัก

2. หนังสือพิมพ์แนวประชานิยม บ้างเรียกว่า หนังสือพิมพ์ปริมาณหรือเฟื่องปริมาณ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2537 : 2 - 4) เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ที่คนทั่วไปอ่านกันอย่างแพร่หลาย มียอด จำหน่ายค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามข้อบ่งบอกถึงลักษณะของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ไม่ได้อยู่ที่จำนวน จำหน่ายเป็นสำคัญ แต่อยู่ที่เนื้อหาและวิธีการนำเสนอเนื้อหาเหล่านั้นให้ผู้อ่าน จุดเด่นของหนังสือพิมพ์ ประเภทนี้ คือ เน้นการเสนอข่าวประเภทเร้าอารมณ์ผู้อ่าน เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวภัยพิบัติ ข่าวที่ เกี่ยวข้องกับเพศ ข่าวบุคคล ตลอดจนข่าวความขัดแย้งและความรุนแรงต่าง ๆ ซึ่งเป็นข่าวที่คนธรรมดา

สามัญชนทั่วไปสนใจตามปฏุนวณวิสัย (Human Interest) บางที่เราเรียกข่าวประเภทนี้ว่า ข่าวเบา (Soft News) นักวิชาการจัดข่าวประเภทนี้เป็นข่าวที่ให้ผลตอบแทนทางอารมณ์โดยทันที (Immediate Reward) ส่วนลักษณะการเสนอเนื้อหาประเภทนี้เต็มไปด้วยการเร้าอารมณ์ ดึงดูดความสนใจโดยการพาดหัวข่าวตัวโต มีรูปภาพประกอบข่าวมากมาย จำนวนการเขียนเต็มไปด้วยสีสันจินตนาการ

ครุณี หิรัญรักษ์ (2543) (อ้างถึงใน โสภณ กัมพะเสน, 2545) ได้ให้ความเห็นในการแบ่งประเภทหนังสือพิมพ์ตามหลักวารศาสตร์ในปัจจุบัน โดยทั่วไปแล้วเราจะพบว่า นอกจากจะมีหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพแล้ว ยังมีหนังสือพิมพ์อีกประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่าหนังสือหนังสือพิมพ์ประเภทผสมผสาน ซึ่งนำเสนอข่าวทั้งประเภทข่าวหนักและข่าวเบาในปริมาณใกล้เคียงกัน โดยในแต่ละฉบับจะมีเนื้อหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในขณะเดียวกันก็มีเนื้อหาด้านการให้ความบันเทิงและข่าวสารประเภทตื่นเต้นเร้าอารมณ์

ดังนั้น ไม่ว่าจะจำแนกประเภทของหนังสือพิมพ์ตามลักษณะของเนื้อหาหรือรูปแบบการนำเสนอ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับต่างมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข่าวสารและข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนรับทราบ แต่หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง และเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจวิธีการสร้างความแตกต่างของหนังสือพิมพ์จึงเกิดขึ้นซึ่งสามารถสร้างได้สองลักษณะคือ ความแตกต่างด้านเนื้อหา และความแตกต่างด้านรูปแบบ การจัดหน้า รูปแบบการนำเสนอให้เป็นที่สะดุดตา การนำเสนอภาพข่าวต่าง ๆ ภาพสวยงาม แฟชั่น เช่น หนังสือพิมพ์บางฉบับฉบับวันอาทิตย์จะมีเป็นปกหน้าหรือหลังฉบับเป็นรูปดารานักแสดงแต่งกายวาวหาวม เป็นต้น ส่วนใหญ่แล้วหนังสือพิมพ์จะสามารถบ่งบอกความแตกต่างหรือลักษณะเด่นของตัวเองได้ ด้วยการระบุกลุ่มเป้าหมายว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นใครบ้าง ดึงดูดใจต่อผู้บริโภค

ลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์

1. หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีการนำเสนอข่าวสารบนหน้ากระดาษ (broad sheet) ผู้อ่านจึงสามารถเปิดพลิกหน้าอ่านได้รวดเร็วตามความต้องการ
2. จัดวางหนังสือพิมพ์ได้ตามความเหมาะสมกับระดับสายตาในขณะที่เปิดอ่าน และเนื่องจากหนังสือพิมพ์จะมีจำนวนหน้าในการเสนอข่าวสารต่าง ๆ ได้จำกัด จึงต้องมีการคัดเลือกข่าวสารข้อมูลที่จะนำเสนอในแต่ละฉบับให้สัมพันธ์กับขนาดของเนื้อที่ที่มี
3. สำหรับรูปแบบในการเรียงพิมพ์ของหนังสือก็จะคล้ายคลึงกันในแทบทุกฉบับ คือ รูปแบบและขนาดของตัวหนังสือที่นำเสนอเนื้อหาจะเป็นรูปแบบเดียวกันหมด การใช้สีสรรในหนังสือพิมพ์จะจำกัด โดยจะมีการใช้สีขาวดำแทบทั้งฉบับ เว้นแต่ในส่วนของรูปภาพและกราฟิกที่นำเสนอในหน้าหนึ่งเท่านั้นที่จะมีการใช้สีอื่น ๆ บ้าง

4. หนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อที่ไม่มีการส่งสารเกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายเหมือนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ แต่จะนำเสนอข้อมูลภายในเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับเท่านั้น และผู้ผลิตสามารถเป็นผู้ส่งสารให้กับผู้อ่านได้ทางเดียวเท่านั้น หากผู้อ่านต้องการจะสื่อสารกับผู้ผลิตก็จะต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบอื่น เช่น การเขียนจดหมาย หรือการโทรศัพท์ เป็นต้น (มณฑิรา อินคชสาร, 2539 : 8)

5. นำเสนอข่าวเด่น ข่าวสำคัญประจำฉบับในหน้าหนึ่งและข้อความสำคัญที่สุดจะใช้ตัวอักษรใหญ่ในการพาดหัวข่าว โดยไม่จำกัดประเภทของข่าว แต่ตัวอักษรในเนื้อหาข่าวนั้นจะมีขนาดเท่ากัน

6. มีสารบัญชั ดัชนีย่อแนะนำเสนอในหน้าแรก และมีรายละเอียดในหน้าด้านใน มีการจัดแยกประเภทข่าวในแต่ละหน้า และแต่ละหน้าจะมีการนำเสนอข่าวเป็นหนึ่งในประจำ ผู้อ่านจะทราบได้ว่าการอ่านข่าวแต่ละประเภทควรพลิกไปดูหน้าใด

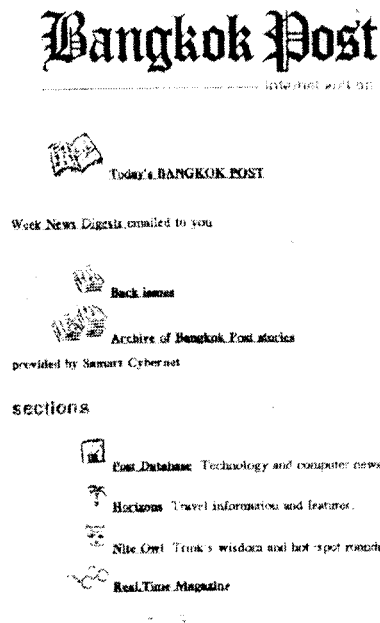
7. มีบทบาทบรรณาธิการที่ชี้ให้เห็นว่าข่าวสารใด กำลังเป็นที่น่าสนใจอยู่

8. สามารถรู้ถึงเนื้อหาข่าวได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากเนื้อหาสำคัญของข่าวจะอยู่ในย่อหน้าแรกหรือความนำ (lead) ซึ่งจะประกอบด้วยข้อมูล ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร กับใคร เมื่อไร อย่างไร ซึ่งเป็นรูปแบบการนำเสนอข่าวในแบบลักษณะปิรามิดหัวกลับ (inverted pyramids) คือ ส่วนสำคัญที่สุดของข่าวจะนำเสนอไว้ด้านบนของข่าวแล้วจึงค่อยขยายความรายละเอียดต่าง ๆ ของข่าวลงมาตามลำดับ

9. รูปเล่มและขนาดสะดวกในการพกพา

4. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์

หนังสือพิมพ์ออนไลน์ในประเทศไทย เกิดขึ้นจากกระแสความนิยมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากต่างประเทศ เพราะความสามารถของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ช่วยลดข้อด้อยของสื่อหนังสือพิมพ์ได้เป็นอย่างดี ผวนกับปัญหาเดียวกันกับที่องค์กรหนังสือพิมพ์ทั่วโลกประสบนั่นคือ ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ทำให้สื่อต่างๆ เพิ่มช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ นับเป็นองค์กรแรกที่ให้บริการ Online Edition เมื่อเดือนมีนาคม 2539 (สุนนิตย์ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2547)

ภาพที่ 2.2 เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ในยุคแรก¹

หนังสือพิมพ์ออนไลน์ หมายถึง สื่อที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์หรือผ่านทางคลื่นไฟฟ้า ปรากฏทางจอคอมพิวเตอร์ หรือจอโทรทัศน์ ผู้รับสารสามารถเลือกอ่านข่าวได้ทางเครื่องรับปลายทางเมื่อใดก็ได้ เพียงแต่เปิดรหัสสาร (Website) ตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว การรายงานข่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ผู้รับจะทราบความเคลื่อนไหวในสังคมโดยไม่ต้องเสียเวลาเปิดหนังสือพิมพ์อ่าน (มณฑิรา อินคชสาร, 2539: 9)

สันทัต ทองรินทร์ (2543) (อ้างถึงใน โสภณ กัณทะเสน, 2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หนังสือพิมพ์ออนไลน์ หมายถึงข้อมูล (Database) ซึ่งบรรจุเนื้อหาที่สำคัญที่เต็มรูปแบบของข่าวทุกประเภท ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันและสามารถเข้าถึงเนื้อหาต่าง ๆ ที่ต้องการค้นได้เช่นเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ปกติ การให้บริการเพิ่มข้อมูลออนไลน์ จึงเปรียบเสมือนการเก็บรวบรวมข่าวจากหนังสือพิมพ์ปกติมาไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์

¹ จาก อิงทัส ฉันทคุลย์และชนวรรณ ท้วมข้ม (2540) *หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต* ปรียญญาณิพนธ์วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

กาญจนา กาญจนทวี (2542) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอรูปแบบ World Wide Web บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รูปแบบการนำเสนอในลักษณะเว็บไซต์นี้จะใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลลักษณะ Hypertext Mark-up Language (HTML) กล่าวคือ เมื่อเปิดหน้าจอแรก (Home Page) ของหนังสือพิมพ์จะพบกับหัวข้อข่าวที่นำเสนอในลักษณะตัวเน้น (Highlight words) ผู้ที่อ่านสามารถคลิกเมาส์ที่ตัวหนังสือเหล่านั้น โปรแกรมเบราว์เซอร์จะดึงข้อมูลที่อยู่ภายใต้คำเน้นนั้นๆ ออกมาโดยอัตโนมัติ ผู้ที่อ่านสามารถใช้วิธีเดียวกันนี้ในการเลือกอ่านข่าวอื่นต่อไป

Lapham (1995) (อ้างถึงใน นิตยา ไชยเจริญ, 2544) พบว่า การเสนอข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัย เพราะสามารถใส่ข้อมูลใหม่ได้ตลอดเวลา สามารถส่งข่าวสารถึงผู้รับได้ทั่วโลกในราคาถูกโดยที่จำนวนและความยาวของข่าวไม่ได้เป็นข้อจำกัดในการนำเสนอเหมือนการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ (Printed Edition)

Rieder (1997 อ้างถึงใน นิตยา ไชยเจริญ, 2544) พบว่า การตีพิมพ์เรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้อ่านบนเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ก่อนที่หนังสือพิมพ์จะออก ยังส่งผลในทางบวกต่อการสร้างความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ต่อผู้รับสาร จึงทำให้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นขายดีขึ้น

สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ออนไลน์ก็คือ สื่อที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์หรือผ่านทางคลื่นไฟฟ้าปรากฏทางจอคอมพิวเตอร์ รายงานข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นที่สนใจของประชาชนในขณะนั้น ทั้งในและต่างประเทศรวมถึงบทความสารคดีต่างๆ โดยมีลักษณะการนำเสนอข่าวทางจอคอมพิวเตอร์ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต จะใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลลักษณะ Hypertext Mark-up Language (HTML) ซึ่งถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาของสังคมอย่างใกล้ชิด

ลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์ออนไลน์

1. การนำเสนอข้อมูลที่ใช้เทคโนโลยีไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) ซึ่ง Richie (1989) (อ้างถึงใน นิตยา ไชยเจริญ, 2544) ได้ให้นิยาม ระบบไฮเปอร์เท็กซ์ ว่าเป็นระบบจัดการข้อมูลซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบการเชื่อมโยงแหล่งข่าวสาร (Node) ต่าง ๆ โดยตัวเชื่อม (link) ข้อมูลที่ปรากฏนอกจากจะเป็นตัวหนังสือ (Text) แล้วยังประกอบด้วยรูปภาพหรือกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียง หรือวีดิทัศน์ การเชื่อมโยงข้อมูลจะไม่เป็นเส้นตรง (Non-linear) คือ มีการเชื่อมโยงข้อมูลบางส่วนกับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ โดยผู้รับสารเป็นผู้เลือกและมีอิสระในการอ่านข้อมูล

2. เป็นสื่อที่มีคุณสมบัติรวมสื่อหลาย ๆ สื่อไว้ในสื่อเดียวกัน คือ ผู้อ่านจะได้อ่านข่าวที่มีทั้งภาพประกอบข่าวและภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียง

3. รูปแบบการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ขึ้นอยู่กับการออกแบบของเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้น ๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้จะพบว่าจะมีลักษณะใกล้เคียงกับสื่อหนังสือพิมพ์ เนื่องจากใช้ตัวอักษรเป็นหลักในการสื่อสาร แต่จะเพิ่มคุณลักษณะพิเศษอื่น ๆ เข้ามา เช่น การเป็นสื่อเชิงโต้ตอบ การเป็นสื่อประสม การเชื่อมโยงหลายมิติ เป็นต้น

4. ตัวอักษรจะมีขนาดเดียวกันหมด แต่ตัวอักษรจะมีสี และลักษณะพิเศษ เช่น กระทบริบ ตัววิ่ง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจ

5. มีการนำเสนอและรายงานข่าวสารที่สามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลได้ทุก ๆ นาทีที่ต้องการ

6. มีผู้ตั้งกระทู้แสดงความคิดเห็นต่อข่าวต่าง ๆ หรือบทความ ฯลฯ ผู้อ่านสามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็นหรือโต้ตอบได้ทันที

7. ในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ทุกครั้งต้องมีการเชื่อมต่อในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้อ่านต้องเป็นผู้ลงทุนจ่ายค่าบริการ แต่สามารถอ่านหนังสือพิมพ์ได้ครั้งละหลาย ๆ เล่ม

8. ในปัจจุบันนี้มีหนังสือพิมพ์ออนไลน์บางฉบับ เช่น ASTV ผู้จัดการ ได้เพิ่มบริการใหม่คือ ให้บริการบนเครื่องรับประเภทอื่นที่ไม่ใช่คอมพิวเตอร์ เช่น อ่านข่าวบนโทรศัพท์มือถือทุกรุ่นทุกยี่ห้อผ่านเว็บไซต์ (Wapsite) และมีการนำเสนอข่าวแบบเรียลไทม์เหมือนกับหน้าเว็บไซต์

เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

1. การนำเสนอข้อมูล

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีการนำเสนอข่าวสารบนหน้ากระดาษ ผู้อ่านจึงสามารถเปิดพลิกหน้าอ่านได้รวดเร็วตามความต้องการ เป็นสื่อที่ไม่มีการส่งสารเกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายเหมือนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ แต่จะนำเสนอข้อมูลภายในเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับเท่านั้น สีที่ใช้ภายในเล่มจะมีน้อยสี และผู้ผลิตสามารถเป็นผู้ส่งสารให้กับผู้อ่านได้ทางเดียวเท่านั้น หากผู้อ่านต้องการจะสื่อสารกับผู้ผลิตก็ต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบอื่น เช่น การเขียนจดหมาย หรือการโทรศัพท์ เป็นต้น

แต่หนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์ซึ่งมีระบบหรือฐานข้อมูลที่กว้างมาก ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะต้องอ่านข่าวจากจอคอมพิวเตอร์ ข่าวสารที่นำเสนอเป็นทั้งข้อความ ตัวหนังสือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ลักษณะเฉพาะเหล่านี้เพิ่มความน่าสนใจในการสื่อสารในหน้าเว็บเพจได้มากกว่าการอ่านจากเอกสารบนกระดาษทั่วไป การเข้าสู่ระบบ World Wide Web ของผู้ที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วไปจะสามารถเปิดอ่านเอกสารต่าง ๆ ได้ จำเป็นต้องผ่านคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ลักษณะของ World Wide Web คือ การนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ มากมายในลักษณะหน้ากระดาษ อิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่าเว็บเพจ (Web Page) ซึ่งเปรียบเสมือนหน้าหนังสือหรือหน้านิตยสารที่สามารถบรรจุข้อความ รูปภาพ และเสียงไว้ได้ด้วย โดยที่หน้าแรกของเว็บเพจ เรียกว่าโฮมเพจ (Home Page) ภาษาที่ใช้ในการเขียนเว็บเพจให้สามารถดูใน World Wide Web เรียกว่า HTML (Hypertext Mark-up Language) เมื่อนำเอาเว็บเพจหลาย ๆ เว็บเพจมารวมกันในแหล่งเดียวกันเรียกว่าเว็บไซต์ (Web Site) หรืออาจเรียกสั้น ๆ ว่าเว็บ (Web) เว็บเพจของแต่ละเว็บไซต์จะมีทั้งข้อความและรูปภาพซึ่งตกแต่งไว้ได้อย่างสวยงาม การเชื่อมโยงหน้าเอกสารสามารถทำได้ทั้งภายในหน้าเว็บเพจแต่ละหน้าและเชื่อมโยงไปยังที่อื่นๆ ทำให้ผู้เปิดอ่านหน้าเว็บเพจสามารถเข้าถึงข้อความในหน้าต่อไปหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องได้อีกด้วย ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า การเชื่อมโยงด้วยไฮเปอร์ลิงก์ (Hyperlink) ซึ่งทำให้สามารถเชื่อมโยงไปในเว็บไซต์เดียวกัน หรือเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่นๆ ได้อย่างไม่จำกัด และในหน้าจอแรก (Home Page) ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะพบกับหัวข้อข่าวที่นำเสนอในลักษณะตัวเน้น (Highlight words) ผู้ที่อ่านสามารถคลิกเมาส์ที่ตัวหนังสือเหล่านั้น โปรแกรมเบราว์เซอร์จะดึงข้อมูลที่อยู่ภายใต้คำเน้นนั้นๆ ออกมาโดยอัตโนมัติ

2. รูปแบบการจัดวางหน้า

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีการนำเสนอข่าวสารบนหน้ากระดาษ ผู้อ่านจึงสามารถเปิดพลิกหน้าได้รวดเร็วตามความต้องการ เพราะบทความและคอลัมน์ต่าง ๆ จะปรากฏอยู่ในหน้าเดิมเป็นประจำ การจัดวางหนังสือพิมพ์ได้ตามความเหมาะสมกับระดับสายตาในขณะที่เปิดอ่าน และเนื่องจากหนังสือพิมพ์ จะมีจำนวนหน้าในการเสนอข่าวสารต่าง ๆ ได้จำกัด จึงต้องมีการคัดเลือกข่าวสารข้อมูลที่จะนำเสนอใน แต่ละฉบับให้สัมพันธ์กับขนาดของเนื้อที่ที่มีอยู่ โดยที่หนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับจะมีการแบ่งเป็นสัดส่วนของเนื้อหาร้อยละ 40 และโฆษณาร้อยละ 60 Ross (1997) (อ้างถึงใน นิตยาไชยเจริญ, 2544)

แต่การอ่านข่าวสารข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน (step by step) และผู้อ่านสามารถที่จะเปิดรับข่าวสารได้ที่ละหน้าจอเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องเลือกหัวข้อข่าวที่จะอ่านก่อนจึงจะเข้าไปอ่านเนื้อหาข่าวได้ เมื่อเลือกข่าวที่จะอ่านแล้ว ก็จะต้องรอให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ดึงข้อมูลที่เป็นเนื้อหาข่าวมาให้อ่านและในการจะเข้าไปอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์แต่ละครั้ง

3. รูปแบบตัวอักษร

รูปแบบตัวอักษรในหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์ก็จะคล้ายคลึงกันในแทบทุกฉบับ คือ รูปแบบและขนาดของตัวหนังสือที่นำเสนอเนื้อหาจะเป็นรูปแบบเดียวกันหมด การใช้สีสันในหนังสือพิมพ์จะจำกัด โดยจะใช้ สีขาวดำแทบทั้งฉบับ เว้นแต่ในส่วนของรูปภาพและกราฟิกที่จะมีการใช้สีอื่น ๆ บ้าง แต่สำหรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์การนำเสนอหัวข้อข่าวจะใช้ตัวอักษรขนาดเดียวกันหมด ซึ่งจะมีขนาดใหญ่กว่าเนื้อหา แต่ผู้อ่านสามารถที่จะปรับขนาดและรูปแบบของตัวอักษร(font) ได้ตามความต้องการ จาก Menu Bar ของInternet Explorer หัวข้อข่าวที่นำเสนอในลักษณะตัวเน้น (Highlight words) ผู้ที่อ่านสามารถคลิกเมาส์ที่ตัวหนังสือเหล่านั้น โปรแกรมจะดึงข้อมูลที่อยู่ภายใต้คำนั้น ๆ ออกมาโดยอัตโนมัติ

4. รูปแบบการนำเสนอข่าวสาร

หนังสือพิมพ์มีรูปแบบการนำเสนอข่าวสารที่เป็นมาตรฐานและสากล คือ การนำเสนอ ข่าวเด่น หรือข่าวสำคัญประจำฉบับในหน้าหนึ่ง ข่าวที่มีความสำคัญมากที่สุดก็จะใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ที่สุดในการพาดหัวข่าว โดยที่จะไม่มีการจำกัดประเภทของข่าวที่นำเสนอด้วย และยังมีสารบัญหรือดัชนีย่อยที่นำเสนอในหน้าแรกที่ช่วยชี้แนะผู้อ่านให้ทราบถึงข่าวเด่นที่น่าสนใจอีกด้วย เช่น ในคอลัมน์ร้อนและคอลัมน์ข่าวร้อน ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์ จะมีดัชนีย่อยซึ่งผู้อ่านสามารถคลิกเข้าไปอ่านข้อมูลนั้น ๆ ได้ นอกจากนี้ บทบรรณาธิการก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รู้ว่า ข่าวใดที่กำลังเป็นที่สนใจของผู้คนในสังคมอยู่ ส่วนในหน้าอื่นๆ ของหนังสือพิมพ์จะมีการจัดข่าวเป็นประเภท ซึ่งในแต่ละหน้าจะมีการนำเสนอข่าวประเภทหนึ่ง ๆ เป็นประจำ จึงทำให้ผู้อ่านรู้ว่า ถ้าจะอ่านข่าวประเภทนี้ควรจะไปพลิกไปอ่านในหน้าใดและความสำคัญของข่าวที่นำเสนอในแต่ละหน้าก็จะอยู่ที่ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พาดหัวข่าวด้วยเช่นกัน โดยที่จะมีการใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ที่สุดพาดหัวข่าวกับข่าวที่มีความสำคัญมากที่สุด แต่ขนาดตัวอักษรที่นำเสนอเนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์จะมีขนาดเท่ากันทั้งฉบับ และเนื้อหาข่าวก็จะมี การจัดเป็นคอลัมน์เพื่อความสะดวกในการอ่านด้วย นอกจากนี้ผู้อ่านยังสามารถรับรู้เนื้อหาข่าวได้อย่างรวดเร็วจากการกวาดสายตาอ่านความนำของข่าว สามารถทำให้ผู้อ่านรับรู้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไรและเมื่อไรได้ทันที แต่ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ การนำเสนอข่าวยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน เพราะหนังสือพิมพ์ ออนไลน์ยังเป็นสื่อใหม่ที่เพิ่งเข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารได้ไม่นาน โดยทั่วไปรูปแบบการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ออนไลน์แต่ละฉบับก็ไม่ได้แตกต่างกันมาก ส่วนใหญ่จะยึดถือรูปแบบจากหนังสือฉบับพิมพ์เป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดของงานวิจัยดังต่อไปนี้

สันทัด ทองรินทร์ (2543) (อ้างถึงใน โสภณ กัมพะเสน, 2545) สรุปได้ว่า ข้อมูล และเนื้อหาข่าวทุกประเภทในหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะเหมือนกับข่าวจากฉบับพิมพ์ เช่นเดียวกับการศึกษาของศุภนิคย์ วงศ์ทางสวัสดิ์ (2547) จากงานวิจัยเรื่อง “แนวนโยบาย การจัดวารข่าวสารและการกำหนดรูปแบบเนื้อหาในการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์กับการใช้ ความต้องการและความพึงพอใจของผู้อ่าน” พบว่าลักษณะการนำเสนอเนื้อหาข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในทุกวันนี้ มี 2 รูปแบบ คือ

1. ใช้เนื้อหาข่าวเดิมจากสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่บนสื่อออนไลน์
2. มีการเรียบเรียงข่าวใหม่บางส่วน ด้วยการปรับเปลี่ยน เพิ่ม หรือตัด คำ/ประโยค หรือ ตัดเนื้อหาข่าวทิ้งที่ย่อหน้า แล้วจึงนำเสนอบนสื่อออนไลน์

ส่วนในการลำดับความสำคัญของข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์พบว่า บรรณาธิการส่วนออนไลน์มักให้ความสำคัญของข่าวนำในแต่ละวัน เหมือนกับที่หนังสือพิมพ์สิ่งพิมพ์จัดเรียงมาแล้ว แต่ข่าวลำดับรองๆ ลงไปอาจสลับกันหรือไม่ได้นำมาเสนอในสื่อออนไลน์ (ศุภนิคย์ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2547)

ดังนั้นในปัจจุบันนี้ หนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารให้ผู้รับสารได้มีโอกาสเลือกรับสารจากหลาย ๆ สื่อ แต่ยังคงไว้ในการการนำเสนอเนื้อหาและมุมมองของหนังสือพิมพ์นั้น ๆ อย่างไม่เปลี่ยนแปลง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มณฑิรา อินคชสาร (2539) ทำการศึกษาเรื่องการอ่านข่าวหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ : ศึกษาเปรียบเทียบปริมาณข้อมูลที่ได้อ่าน ความจำและความพึงพอใจของผู้อ่าน เพื่อศึกษารูปแบบการอ่านและการรับรู้ของผู้อ่านจากการอ่านหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และความพึงพอใจในการอ่านข่าวจากข่าวจากสื่อแต่ละประเภท ผลการวิจัยพบว่าผู้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถอ่านข่าวในระดับความน่าได้มากกว่าผู้ที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ แต่ในการอ่านข่าวถึงระดับเนื้อหา ผู้ที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์สามารถอ่านข่าวได้มากกว่าผู้ที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยที่ผู้ที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถจดจำเนื้อหาข่าวได้ในจำนวนชิ้นข่าวที่ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบความจำต่อชิ้นข่าวพบว่า ผู้ที่อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถจดจำข้อมูลได้มากกว่าผู้ที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ แต่เมื่อเปรียบเทียบความจำข้อมูลโดยรวมของบุคคลโดยไม่พิจารณาจำนวน ชิ้นข่าวพบว่า ทั้งการอ่านจากหนังสือพิมพ์และการอ่านจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้น ผู้อ่านสามารถจดจำเนื้อหาข่าวได้แตกต่างกัน สำหรับความจำข้อมูลที่

ถูกต้องตามข้อเท็จจริงพบว่า ผู้ที่อ่านข่าวออนไลน์สามารถจดจำข้อมูลได้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงมากกว่าที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ ในด้านความสามารถในการดึงดูดความสนใจของรูปภาพและกราฟิกพบว่า รูปภาพและกราฟิกเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในอันดับต้น ๆ ที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และในส่วนของความพึงพอใจพบว่า ผู้ที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะรู้สึกพึงพอใจในต่อลักษณะต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทแตกต่างกัน

ศุจิกา ควงมณี (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่าน world wide web พบว่า world wide web เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีข้อได้เปรียบทางด้านเร็ว สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบในเวลาเดียวกันและเป็นช่องทางในการแพร่กระจายข่าวสารไปถึงระดับโลกได้ในราคาที่ต่ำกว่าสื่อประเภทอื่น สรุปได้ว่าในอนาคตสื่อมวลชนไทย มีแนวโน้มที่จะใช้ world wide web เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารมากขึ้นในรูปแบบที่ทันสมัยและติดตามเทคโนโลยีมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังคงคำนึงถึงความสะดวกของผู้ใช้งานเป็นหลัก

กาญจนา กาญจนทวี (2542) ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจ พฤติกรรม และความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย 7 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เคลิวิสต์ ผู้จัดการ กรุงเทพธุรกิจ บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่น ผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างซึ่งอาศัยอยู่ในเมืองไทยจะมีอายุระหว่าง 18-25 ปี โดยมีความต้องการที่จะเป็นคนทันสมัย การใช้หนังสือพิมพ์ออนไลน์ในการเปิดรับข่าวสารเป็นอันดับที่ 4 รองจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ แรงจูงใจที่ผลักดันให้เปิดรับคือ ความสะดวก เนื่องจากมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำและจะเปิดรับเฉพาะข่าวสารที่สนใจโดยใช้เวลาอ่านประมาณ 10-20 นาทีในช่วงเวลา 08.00-16.00 น. ของการเปิดรับมากกว่า 1 ครั้งในแต่ละวัน วันละ 2-3 ฉบับ เนื้อหาที่นิยมอ่านมากที่สุดคือ ข่าวสังคม รองลงมาคือข่าวคอมพิวเตอร์-เทคโนโลยี ข่าวบันเทิง และข่าวภูมิภาค สำหรับความพึงพอใจ ที่ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ความสดใหม่ของข่าวและการใช้งานง่าย ในส่วนของปัญหาที่ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์คือ ความล่าช้าในการใส่ข้อมูลใหม่ รองลงมาคือข้อมูลมีน้อยเกินไป เกิดความเมื่อยล้าและปวดตาและสุดท้ายคือ มีเวลาจำกัดในการอ่านข้อมูล เป้าหมายที่ต้องการคือ ข่าวสารที่ดี ข่าวสารที่ดีคือ ข่าวที่น่าสนใจ ข่าวสดใหม่ทันต่อเหตุการณ์ ข่าวที่ดีกว่าข่าวจากหนังสือพิมพ์ธรรมดา ทั้งหมดคือ ความคาดหวังของผู้อ่าน ส่วนเรื่องความสะดวกมาก และ สิ่งเปลี่ยนน้อย คือ ไม่ต้องใช้ความพยายามมากนักก็ได้สิ่งที่ต้องการ

เกรียงไกร ทวีโชคกิจเจริญ (2543) ศึกษาเรื่องแนวโน้มหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในประเทศไทย พบว่าเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ส่วนใหญ่มาจากหนังสือพิมพ์ในรูปแบบเล่ม และไม่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อนำเสนอบนหนังสือพิมพ์ออนไลน์เช่นเดียวกับการศึกษาของ ผลการสำรวจกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ พบว่าผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา การศึกษาสูง อาศัยในต่างประเทศ และสนใจในเนื้อหาข่าวบันเทิง คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เศรษฐกิจ การเมือง และกีฬา นอกจากนี้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ค่อนข้างพอใจในการนำเสนอในส่วนเว็บไซต์ และการลบทิ้งหรือเพิ่มเติมเนื้อหา รวมทั้งข่าวคววน และผู้อ่านมีความต้องการมากที่สุดในส่วนการให้ บริการข่าวสารเฉพาะบุคคล และการเป็นชุมชนออนไลน์ ส่วนผลของแนวโน้มหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวหนังสือพิมพ์ออนไลน์เข้าถึงกลุ่มคนในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจาก การเติบโตของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต รวมทั้งมีการเพิ่มเติมเนื้อหาที่แตกต่างจากในฉบับเล่ม และมีการใช้ สื่อปฏิสัมพันธ์ในการดึงดูดผู้บริโภคให้หันมาอ่านหนังสือพิมพ์

นิตยา ไชยเจริญ (2544) ศึกษาปัจจัยจูงใจและการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโทในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่าปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์มากที่สุด คือ กลุ่มปัจจัยด้านสะดวกในการใช้ รองลงมาได้แก่ กลุ่มปัจจัยด้านมีความสดปัจจุบันของข้อมูล กลุ่มปัจจัยด้านมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ กับสื่ออื่น กลุ่มปัจจัยด้านมีประโยชน์เชิงการใช้งาน และน้อยที่สุดคือ กลุ่มปัจจัยด้านมีประโยชน์เชิงสนองความต้องการส่วนตัว

ปราณี เขียมลลออกศักดิ์ (2549) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย อินเทอร์เน็ตแพร่เข้าสู่สังคมไทย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรม ผลการศึกษาพบว่าเพศ อายุ ชั้นปี สาขาวิชา และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกัน มีกิจกรรมใช้งานอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน ความถนัดทางคอมพิวเตอร์เป็นตัวแปรที่ส่งผลในทิศทางเดียวกับการใช้อินเทอร์เน็ต ในการใช้ e-mail ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความถนัดทางคอมพิวเตอร์เป็นตัวแปรที่ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล ความถนัดทางคอมพิวเตอร์เป็นตัวแปรที่ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) และพบว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาไม่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ความสะดวกในการใช้งานคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

ศุภนิติษฐ์ วงศ์ทางสวัสดิ์ (2549) แนวนโยบาย การจัดสาระข่าวสาร และการกำหนดรูปแบบเนื้อหาในการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์กับการใช้ ความต้องการและความพึงพอใจของผู้อ่าน ผลการศึกษา ปรากฏว่าเนื้อหาของข่าวสารไม่มีความแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ที่เปิดรับเป็นประจำ ซึ่งผู้รับสารต้องลงทุนในเรื่องค่าบริการอินเทอร์เน็ตและเวลาในการต่อเชื่อมรวมทั้งความพยายามในการอ่านข้อมูลจากเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ กระบวนการทั้งหมดนี้อาจทำให้ผู้รับสารเลือกที่จะหลีกเลี่ยงการเข้าไปเยี่ยมชมเว็บไซต์หนังสือพิมพ์นั้นได้ ถ้าต้องใช้ความพยายามมาก แต่ไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง ตรงข้ามถ้าเขาสามารถเข้าถึงหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว และได้ข่าวสารอย่างที่เขาต้องการ เขาก็จะเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นเป็นประจำ การแสวงหาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์จึงเป็นตัวเลือกที่สำคัญและโดดเด่นกว่าการแสวงหาข่าวสารจากสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ความได้เปรียบประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ คือ มีข่าวสารย้อนหลังเก็บไว้ให้ดู ผู้รับสารที่มีความต้องการค้นหาข้อมูลข่าวย้อนหลังซึ่งหนังสือพิมพ์ออนไลน์น่าจะเป็นสื่อที่สะดวกที่สุด

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า หนังสือพิมพ์ออนไลน์ทำหน้าที่เป็นสื่อที่มีคุณสมบัติรวมสื่อหลาย ๆ สื่อไว้ในสื่อเดียวกัน คือ สามารถอ่านเนื้อหาข่าว โดยที่มีภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และคลิปสั้น ๆ ที่เสนอทั้งภาพและเสียง นำเสนอข้อมูล เนื้อหาสาระผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะต้องอ่านข่าวจากจอคอมพิวเตอร์ และจากงานวิจัยข้างต้นนั้น สามารถสรุปผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ผลจากการศึกษาของ กาญจนา กาญจนทวี (2542) เรื่องแรงจูงใจ พฤติกรรม และ ความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทยพบว่า ส่วนมากผู้อ่านจะมีคอมพิวเตอร์ใช้ส่วนตัว เปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นอันดับที่ 4 รองจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ โดยใช้เวลาอ่านประมาณ 10-20 นาที ในช่วงเวลา 08.00-16.00 น. ของการเปิดรับมากกว่า 1 ครั้งในแต่ละวัน วันละ 2-3 ฉบับ เนื้อหาที่นิยมอ่านมากที่สุดคือ ข่าวสังคม รองลงมาคือข่าวคอมพิวเตอร์-เทคโนโลยี ข่าวบันเทิงและข่าวภูมิภาค ซึ่งผลการศึกษาใกล้เคียงกับการศึกษาของ นิตยา ไชยเจริญ (2544) พบว่าเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นหญิง พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษานั้นคือ จะนิยมเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยเฉพาะสัปดาห์ละ 4-6 ครั้ง ในเวลาหลังเลิกงานระหว่าง 18.01-24.00 น. และมักจะใช้เวลาในการอ่าน 1 ชั่วโมง-1 ชั่วโมง 30 นาที จากที่บ้านหรือที่พัก โดยเฉพาะข่าวด่วน ข่าวต่างประเทศ และข่าวการเมือง ซึ่งการศึกษาถึงเรื่องความสนใจในการอ่านข่าวจากงานวิจัยของทั้งสองนั้นพบว่า ผู้อ่านจะเปิดอ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจเท่านั้น โดยเฉพาะข่าวด่วน ข่าวหน้าหนึ่ง ข่าวต่างประเทศ และบันเทิง

2. ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

จากการศึกษาของกาญจนา กาญจนทวี (2542) และนิตยา ไชยเจริญ (2544) ศึกษาปัจจัยจูงใจและการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโทในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และศุภิกา ดวงมณี (2539) ได้ศึกษาเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่าน World Wide Web ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ตรงกันคือ ผู้ใช้คำนึงถึงความสะดวกของการใช้งานเป็นหลัก รองลงมาคือความสดใหม่ ของข่าว และผลจากการศึกษาของศุภินิตย์ วงศ์ทางสวัสดิ์ (2549) พบว่าข้อได้เปรียบประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ คือ มีข่าวสารย้อนหลังเก็บไว้ให้ดูและสะดวกในการค้นหาข้อมูลข่าวย้อนหลังและจากการศึกษาของเกรียงไกร ทวีโชคกิจเจริญ (2543) ได้สรุปผลการศึกษาว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวเข้าถึงกลุ่มคนในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากการเติบโตของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาข้างต้นนั้น ทำให้มีประเด็นที่ควรพิจารณาว่า พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชากรในเขตกรุงเทพฯ มีการขยายตัวไปจากเดิมมากน้อยเพียงใด เนื่องจากการศึกษาข้างต้นนั้นระบุว่า การขยายตัวของการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นจะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ นั้น ผู้ใช้จะคำนึงถึงความสะดวกในการใช้งานเป็นอันดับต้น ๆ หรือมีปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร นั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลแบบวัดครั้งเดียว มีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ศึกษาจากประชากรที่มีภูมิลำเนาหรือพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 5,710,883 คน ¹

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งเขตการปกครองพื้นที่กรุงเทพมหานครออกเป็น 3 กลุ่มเขต ตามแนวทางการแบ่งพื้นที่ของสำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร ² ได้แก่

- เขตชั้นใน ประกอบด้วย 21 เขต คือ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน บางรัก ยานนาวา สาทร บางคอแหลม คูสิต บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง คลองเตย จตุจักร ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ดินแดง วัฒนา

- เขตชั้นกลาง ประกอบด้วย 18 เขต คือ พระโขนง ประเวศ บางเขน บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางพลัด ภาษีเจริญ จอมทอง ราษฎร์บูรณะ สวนหลวง บางนา ทุ่งครุ บางแค ว่างทองหลาง คันนายาว สะพานสูง สายไหม

- เขตชั้นนอก ประกอบด้วย 11 เขต คือ มีนบุรี ดอนเมือง หนองจอก ลาดกระบัง ตลิ่งชัน หนองแขม บางขุนเทียน หลักสี่ คลองสามวา บางบอน ทวีวัฒนา

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างจาก 3 กลุ่มเขต คือ เขตชั้นนอก เขตชั้นกลางและเขตชั้นใน กลุ่มละ 2 เขต รวม 6 เขต ดังนี้ พระนคร จตุจักร บางเขน ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา

ขั้นที่ 3 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายใน 6 เขต เขตละ 67 คน รวม 402 คน

¹ ณ เดือนธันวาคม 2551 จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

² สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร (2544)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ การวิจัยและได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดและ ปลายเปิด แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร โดยจะมีลักษณะคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ส่วนบุคคล การใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งลักษณะเป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยมีลักษณะเป็น คำถามปลายปิด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยจะ มีลักษณะเป็นคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้อ่านได้พบจากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ส่วนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในสองลักษณะ คือ ลงพื้นที่ ชี้แจงและแจกแบบสอบถาม หลังจากนั้นรับคืนเมื่อผู้ตอบตอบเสร็จ และขอความร่วมมือหน่วยงานเข้าชี้แจงและแจกแบบ สอบถาม ไว้ ภายหลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์จึงไปเก็บแบบสอบถามกลับ ทั้งนี้ จะสอบถามกลุ่ม ตัวอย่างก่อนว่าเคยใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์หรือไม่ ถ้าตอบว่าเคยใช้ จึงดำเนินการเก็บ ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำวิจัยเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง แล้วจึงคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ นำมาลงรหัส และวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และนำเสนอโดยใช้ตารางค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ระดับความสำคัญของปัจจัยการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับความสำคัญ	5	คะแนน	หมายถึง	สำคัญมากที่สุด
ระดับความสำคัญ	4	คะแนน	หมายถึง	สำคัญมาก
ระดับความสำคัญ	3	คะแนน	หมายถึง	สำคัญปานกลาง
ระดับความสำคัญ	2	คะแนน	หมายถึง	สำคัญน้อย
ระดับความสำคัญ	1	คะแนน	หมายถึง	สำคัญน้อยที่สุด

เมื่อศึกษาปริมาณความมากน้อยของแต่ละคำตอบจากผลรวมของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยมาเป็นเกณฑ์ในการบรรยายลักษณะของค่าตัวแปรตามมาตราของไลเกิร์ต (Likert) โดยกำหนดแนวคำตอบเป็น 5 ระดับเพื่อคำนวณหาค่าอันตรภาคชั้น (class interval) ของความกว้างในแต่ละอันตรภาคชั้นตามสูตร ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ดังนั้นเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญของปัจจัยการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ แบ่งเป็น 5 ระดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด การให้ระดับคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้นจะมีลักษณะ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	คะแนน	หมายถึง	สำคัญมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	คะแนน	หมายถึง	สำคัญมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	คะแนน	หมายถึง	สำคัญปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	คะแนน	หมายถึง	สำคัญน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	คะแนน	หมายถึง	สำคัญน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยมุ่งเน้นกลุ่มประชากรที่เป็นผู้ใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 402 ชุด ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 400 คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิจัยที่ได้แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

1. ลักษณะประชากรและการใช้อินเทอร์เน็ต
2. พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์
3. ปัจจัยการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์
4. ปัญหาและ ข้อเสนอแนะ

ดังมีรายละเอียดในแต่ละตอนต่อไปนี้

1. ลักษณะประชากรและการใช้อินเทอร์เน็ต

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้านลักษณะประชากรซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4.1 ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ ชาย	168	42.0
หญิง	232	58.0
รวม	400	100.00
อายุ		
18 – 30 ปี	206	51.5
31 – 40 ปี	115	28.8
41 – 50 ปี	69	17.3
51 ปีขึ้นไป	10	2.5
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุด		
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	2.5
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	46	11.5
อาชีวศึกษา	73	18.3
ปริญญาตรี	230	57.5
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	41	10.3
รวม	400	100.00
อาชีพ		
ข้าราชการ	115	28.75
นักเรียน นักศึกษา	97	24.25
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	83	20.75
พนักงานบริษัทเอกชน	61	15.25
ธุรกิจส่วนตัว	36	9.00
อื่น ๆ	8	2.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้		
5,001 – 10,000 บาท	116	29.00
10,001 – 15,000 บาท	108	27.00
20,001 บาท ขึ้นไป	91	22.75
15,001 – 20,000 บาท	52	13.00
ต่ำกว่า 5,000 บาท	33	8.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 58 เพศชาย ร้อยละ 42 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 28.8 และอายุ 41 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 19.75

ระดับการศึกษาของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 32.25 มีเพียงร้อยละ 10.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

จากตารางที่ 4.1 ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 28.75) รองลงมาคือนักเรียน นักศึกษา (ร้อยละ 24.25) พนักงานรัฐวิสาหกิจและ พนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 20.75) และ (ร้อยละ 15.25) และอาชีพอื่น ๆ เช่น นักธุรกิจ แม่บ้าน หรือผู้ว่างงานสนใจอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นจำนวนน้อย (ร้อยละ 2)

ระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29 รองลงมาคือผู้มีรายได้ระหว่าง 10,001-150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27 ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีเพียงร้อยละ 8 ที่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ตารางที่ 4.2 การเข้าถึงและการใช้อินเทอร์เน็ต

ลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การมีคอมพิวเตอร์ใช้ส่วนตัว		
มี	291	72.8
ไม่มี	109	27.3
รวม	400	100.00
การจ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ต		
ไม่จ่ายเอง	218	54.5
จ่ายเอง	182	45.5
รวม	400	100.00
สถานที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ต*		
ที่บ้าน	275	68.5
ที่ทำงาน	201	50.3
ร้านอินเทอร์เน็ต	101	25.3
สถานการศึกษา	21	5.3

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 2 ใน 3 คือร้อยละ 72.8 มีคอมพิวเตอร์ใช้ส่วนตัว และเกินครึ่ง คือ ร้อยละ 54.5 ไม่จ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ตเองและสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมนอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ส่วนมากจะเป็นที่บ้าน เป็นจำนวนมากกว่าครึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 68.5 รองลงมา คือที่ทำงาน ร้อยละ 50.3 ส่วนร้านอินเทอร์เน็ตร้อยละ 25.5 และสถานการศึกษามีเพียงร้อยละ 5.3 ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2. พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

การวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ อันได้แก่ ความถี่ ช่วงเวลาจากการเปิดรับแต่ละครั้ง สถานที่ เว็บไซต์ที่นิยมอ่าน หัวข้อและประเภทข่าวที่นิยมอ่านในเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ตารางที่ 4.3 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

การเปิดรับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
(ก) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภท*		
โทรทัศน์	144	36.0
หนังสือพิมพ์	104	26.0
หนังสือพิมพ์ออนไลน์	65	16.3
วิทยุ	47	11.8
นิตยสารข่าว	27	6.8
เคเบิลทีวี	13	3.3
(ข) ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์		
สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง	155	38.8
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	118	29.5
สัปดาห์ละ 4 - 6 ครั้ง	91	22.8
ทุกวัน	36	9.0
รวม	400	100.00
(ค) ช่วงเวลาในการอ่านแต่ละครั้ง		
30 นาที-1 ชั่วโมง	187	46.8
น้อยกว่า 30 นาที	129	32.3
1 - 2 ชั่วโมง	72	18.0
3 ชั่วโมงขึ้นไป	53	1.8
2 - 3 ชั่วโมง	7	1.3
รวม	400	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.3 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (ต่อ)

การเปิดรับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
(ง) สถานที่ที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์		
บ้าน/ที่พัก	188	47.0
ที่ทำงาน	151	37.8
ร้านอินเทอร์เน็ต	41	10.3
สถานศึกษา	18	4.5
รวม	400	100.00

จากผลการสำรวจ (ตารางที่ 4.3) พบว่ากลุ่มตัวอย่างนิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่นิยมสูงสุด คือ สื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 36) รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 26) ส่วนหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นอันดับ 3 (ร้อยละ 16.3) และจากการสอบถามพบว่าอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เกือบทุกวัน คือ สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 38.8) รองลงมาคือ สัปดาห์ละ 4-6 ครั้ง (ร้อยละ 22.8) และสถานที่ที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างจะอ่านที่บ้านพัก คิดเป็นร้อยละ 47 และที่ทำงานเป็นอันดับรองมา คือ ร้อยละ 37.8 ซึ่งผลที่ได้จะสอดคล้องกับสถานที่ที่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตจากตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.4 ความนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

เว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมอ่าน *		
1. ไทยรัฐ	101	25.3
2. เดลินิวส์	40	10.0
3. สยามกีฬา	38	9.5
4. คมชัดลึก	36	9.0
5. ผู้จัดการและคาราเคลี	32	8.0

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เมื่อพิจารณารายละเอียดพฤติกรรมกรรมการอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด รองลงมาคือ เดลินิวส์ สยามกีฬา คมชัดลึก ส่วนผู้จัดการและคาราเดลี มีผู้นิยมอ่านจำนวนเท่ากัน (ดูตารางที่ 4.4) นอกจากนี้แล้วกลุ่มตัวอย่างยังนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จากเว็บไซต์อื่นอีก เช่น มติชน ฐานเศรษฐกิจ บางกอกโพสต์ ข่าวสด ไทยโพสต์ สยามเดลี กรุงเทพธุรกิจ

ตารางที่ 4.5 ประเภทและลักษณะการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

การเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะของคอลัมน์*		
พาดหัวข่าว	226	56.5
บทความ/สารคดี	106	26.5
ประเภทข่าวที่นิยมอ่าน *		
1. ข่าวการเมือง	213	53.3
2. ข่าวด่วน	185	46.3
3. ข่าวบันเทิง/ภาพยนตร์	136	34.0
4. ข่าวต่างประเทศ	112	28.0
5. ข่าวกีฬา	92	23.0

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 4.5 พบว่า ลักษณะคอลัมน์และประเภทข่าวที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านเป็นประจำคือ คอลัมน์พาดหัวข่าว (ร้อยละ 56.5) บทความและสารคดี (ร้อยละ 26.5) เมื่อสอบถามถึงประเภทข่าวที่นิยมอ่านพบว่า ร้อยละ 53.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามสนใจอ่านข่าวการเมือง ซึ่งเป็นประเภทข่าวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ ข่าวด่วน (ร้อยละ 46.3) ข่าวบันเทิง - ภาพยนตร์ (ร้อยละ 34) ข่าวต่างประเทศ (ร้อยละ 28) และข่าวกีฬา (ร้อยละ 23) นอกจากนี้ยังมีข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจติดตามอ่านบ้าง เช่น ดูดวง อัตรการแลกเปลี่ยนเงิน ราคาทอง พยากรณ์อากาศ ข่าวการศึกษา ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์

3. ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลจากตอนที่ 1 และ 2 เป็นข้อมูลลักษณะทั่วไปในการใช้อินเทอร์เน็ต รวมถึงพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ในตอนที่ 3 จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ และผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่คำถามในแบบสอบถามออกเป็น 6 ประเด็น คือ (ดูตัวอย่างแบบสอบถามในภาคผนวก)

1. ความสะดวกในการใช้งาน

- 1.1 สะดวกเปิดรับเฉพาะข่าวที่สนใจ
- 1.2 สามารถอ่านข่าวได้ทุกหนแห่งทุกเวลา
- 1.3 สะดวกในการสืบค้นข้อมูล
- 1.4 ใช้งานง่ายในการอ่านต่อหรือ ย้อนกลับจากหน้าจอหลัก

2. ค่าใช้จ่าย

- 2.1 สามารถอ่านข่าวโดยไม่ต้อง ซื้อหนังสือพิมพ์
- 2.2 สามารถหาข้อมูลหรือข่าวย้อนหลังได้
- 2.3 สามารถอ่านข่าวได้หลายฉบับ

3. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

- 3.1 ข้อมูลสดใหม่เสมอใน 1 วัน
- 3.2 ความรวดเร็วของข่าว
- 3.3 ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมี ความถูกต้อง

4. การใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

- 4.1 มีประโยชน์ในการทำงาน เช่น ราคาหุ้น น้ำมัน ทอง
- 4.2 มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- 4.3 เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. การมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี

- 5.1 ให้ความรู้สึกเป็นคนทันสมัย
- 5.2 สามารถแสดงความคิดเห็นผ่านการ chat, e-mail,webboard

6. เพื่อความบันเทิง

- 6.1 ได้รับความเพลิดเพลินจากสีสันทัน กราฟฟิกจากเว็บไซต์
- 6.2 สามารถอ่านนิยาย หรือละครทีวี ได้ทั้งปัจจุบันและย้อนหลัง

เมื่อนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว พบว่าปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ปัจจัย		ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปล ความหมาย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
(1) ค่าใช้จ่าย									
- สามารถอ่านข่าว โดยไม่ต้องซื้อ หนังสือพิมพ์	จำนวน	155	174	65	5	1	4.19	0.77	มาก
	ร้อยละ	(38.8)	(43.5)	(16.3)	(1.3)	(0.3)			
- สามารถหาข้อมูล หรือข่าวย้อนหลังได้	จำนวน	153	163	77	6	1	4.15	0.780	มาก
	ร้อยละ	(38.3)	(40.8)	(19.3)	(1.5)	(0.3)			
- สามารถอ่านข่าวได้ หลายฉบับ	จำนวน	152	170	73	4	1	4.17	0.77	มาก
	ร้อยละ	(38.0)	(42.5)	(18.3)	(1.0)	(0.3)			
รวม							4.17	0.78	มาก
(2) ความสะดวกในการใช้งาน									
- สะดวกเปิดรับเฉพาะ ข่าวที่สนใจ	จำนวน	134	187	75	1	3	4.12	0.76	มาก
	ร้อยละ	(33.5)	(46.8)	(18.8)	(.3)	(.8)			
- สามารถอ่านข่าวได้ ทุกแห่ง ทุกเวลา	จำนวน	111	179	84	15	11	3.91	0.94	มาก
	ร้อยละ	(27.8)	(44.8)	(21.0)	(3.8)	(2.8)			
- สะดวกในการสืบค้น ข้อมูล	จำนวน	119	180	88	8	5	4.00	0.84	มาก
	ร้อยละ	(29.8)	(45.0)	(22.0)	(2.0)	(1.3)			
- ใช้งานง่ายในการอ่าน ต่อหรือ ย้อนกลับ จากหน้าจอหลัก	จำนวน	129	151	103	16	1	3.98	0.87	มาก
	ร้อยละ	(32.3)	(37.8)	(25.8)	(4.0)	(0.3)			
รวม							4.00	0.85	มาก

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (ต่อ)

ปัจจัย		ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน	
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		มาตรฐาน (S.D.)	การแปล ความหมาย
ความเป็นปัจจุบันของ ข้อมูลและ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล									
- ข้อมูลสดใหม่เสมอ	จำนวน	125	169	96	9	1	4.02	0.82	มาก
	ร้อยละ	(31.3)	(42.3)	(24.0)	(2.3)	(0.3)			
- ความรวดเร็ว ของข่าว	จำนวน	130	182	82	4	2	4.09	0.78	มาก
	ร้อยละ	(32.5)	(45.5)	(20.5)	(1.0)	(0.5)			
- ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ	จำนวน	104	157	129	8	2	3.88	0.83	มาก
	ร้อยละ	(26.0)	(39.3)	(32.3)	(2.0)	(0.5)			
รวม							3.99	0.81	มาก
(4) การมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี									
- ให้ความรู้สึก	จำนวน	103	176	106	11	4	3.91	0.85	มาก
	ร้อยละ	(25.8)	(44.0)	(26.5)	(2.8)	(1.0)			
- สามารถแสดงความ	จำนวน	102	178	79	28	13	3.82	1.00	มาก
	ร้อยละ	(25.5)	(44.5)	(19.8)	(7.0)	(3.3)			
	คิดเห็นผ่านการ chat, e-mail, webboard								
- สามารถถึงที่ผู้แหล่ง	จำนวน	134	172	75	13	6	4.04	0.89	มาก
	ร้อยละ	(33.5)	(43.0)	(18.8)	(3.3)	(1.5)			
	หลากหลาย								
รวม							3.92	2.73	มาก
(5) เพื่อความบันเทิง									
- ได้รับความเพลิดเพลิน	จำนวน	120	147	110	15	8	3.89	0.95	มาก
	ร้อยละ	(30.0)	(36.8)	(27.5)	(3.8)	(2.0)			
	จากสื่อสิ่งพิมพ์								
	จากเว็บไซต์								
- สามารถอ่านนิยาย	จำนวน	123	143	99	22	13	3.85	1.02	มาก
	ร้อยละ	(30.8)	(35.8)	(24.8)	(5.5)	(3.3)			
	หรือละคร ที่วีได้ทั้ง								
	ปัจจุบันและ ย้อนหลัง								
รวม							3.87	1.97	มาก

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (ต่อ)

ปัจจัย		ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน	
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		มาตรฐาน (S.D.)	การแปล ความหมาย
(6) การใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต									
- มีประโยชน์ในการ	จำนวน	108	148	111	20	13	3.80	1.00	มาก
ทำงาน เช่น ราคาหุ้น	ร้อยละ	(27.0)	(37.0)	(27.8)	(5.0)	(3.3)			
น้ำมัน ทอง									
- มีประโยชน์ในการ	จำนวน	118	158	105	12	7	3.92	0.91	มาก
ดำเนินชีวิตประจำวัน	ร้อยละ	(29.5)	(39.5)	(26.3)	(3.0)	(1.8)			
- เป็นการใช้เวลาว่างให้	จำนวน	133	149	93	22	3	3.97	0.92	มาก
เกิดประโยชน์	ร้อยละ	(33.3)	(37.3)	(23.3)	(5.5)	(0.8)			
รวม							3.90	3.906	มาก

จากผลการศึกษา (ดูตารางที่ 4.6) พบว่ามีปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 6 ประการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในปัจจัยเรื่องค่าใช้จ่ายมากที่สุดซึ่งมี ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือความสะดวกในการใช้งาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.85) อันดับสามคือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.81) อันดับสี่คือ การมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี (ในที่นี้ หมายถึงการมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร และการเชื่อมต่อของแหล่งข้อมูลโดยตรงในเนื้อหาของข่าวเพื่อประโยชน์ในการค้นหาข้อมูล) ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 2.73) ปัจจัยเพื่อความบันเทิง ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.97) และปัจจัยการใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 2.83) สรุปผลเฉลี่ยทั้งหมดจากผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอยู่ในระดับมาก

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากประสบการณ์การอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง แม้จะพบปัญหา ระหว่างการใช้งาน แต่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับปัญหาต่างๆ ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ปัญหาการใช้หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ปัญหา		ระดับความสำคัญ					ส่วนเบี่ยงเบน		
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	มาตรฐาน S.D.	การแปล ความหมาย
1 ความเหมาะสม สวยงาม ในการ จัดวางหน้า	จำนวน ร้อยละ	28 (7.0)	65 (16.3)	111 (27.8)	105 (26.3)	91 (22.8)	2.59		ปานกลาง
2 การเข้าถึงข้อมูล ที่ต้องการสืบค้น ซ้ำ ยุ่งยาก	จำนวน ร้อยละ	25 (6.3)	66 (16.5)	113 (28.3)	101 (25.3)	95 (23.8)	2.56	1.20	ปานกลาง
3 ข้อมูลที่ได้จาก การพิมพ์ ไม่ครบถ้วน	จำนวน ร้อยละ	26 (6.5)	68 (17.0)	103 (25.8)	108 (27.0)	95 (23.8)	2.56	1.21	ปานกลาง
4 ข้อมูลน้อย เกินไป	จำนวน ร้อยละ	28 (7.0)	58 (14.5)	111 (27.8)	110 (27.3)	93 (23.3)	2.55	1.19	ปานกลาง
5 ความล่าช้าของ ข้อมูล update	จำนวน ร้อยละ	18 (4.5)	69 (24.0)	96 (24.0)	117 (29.3)	100 (25.0)	2.47	1.17	ปานกลาง
6 ไม่สามารถอ่าน ตัวหนังสือ ภาษาไทยได้	จำนวน ร้อยละ	21 (5.3)	62 (15.5)	98 (24.5)	116 (29.0)	103 (25.8)	2.46	1.18	ปานกลาง
7 เกิดความไม่ มั่นใจในข้อมูล ที่ได้	จำนวน ร้อยละ	23 (5.8)	54 (13.5)	103 (25.8)	108 (27.0)	112 (28.0)	2.42	1.19	ปานกลาง
8 ข้อมูลไม่เหมือน หนังสือพิมพ์ ฉบับพิมพ์	จำนวน ร้อยละ	16 (4.0)	52 (13.0)	108 (27.0)	105 (26.3)	119 (29.8)	2.35	1.15	ปานกลาง
รวม							2.49	1.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างได้พบจากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง แต่ที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาความเหมาะสมสวยงามในการจัดวางหน้ามากที่สุดคิดเป็น ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = 1.20) รองลงมาปัญหา คือ การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการสืบค้นช้า ช่างยาก ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 1.20) ปัญหาข้อมูลที่ได้จากการพิมพ์ไม่ครบถ้วน ($\bar{X} = 2.56$, S.D.= 1.21) ปัญหาต่อมา คือมีข้อมูลน้อยเกินไป ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 1.19) ความล่าช้าของข้อมูล (update) ($\bar{X} = 2.47$, S.D. = 1.17) อันดับต่อมาคือปัญหาการที่เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่สามารถอ่านหนังสือภาษาไทยได้ ($\bar{X} = 2.46$, S.D. = 1.18) ปัญหาความไม่มั่นใจในข้อมูล ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 1.19) และปัญหาข้อมูล ไม่เหมือนฉบับพิมพ์ ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 1.15) สรุปผลเฉลี่ยโดยรวมคือระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.49$, S.D. = 1.19)

ข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่างได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ว่าการนำเสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด การให้ข้อมูลในข่าวแต่ละเรื่องอย่างละเอียด และมีแหล่งที่มาชัดเจน มีการตรวจสอบเนื้อหาของข่าวให้ตรงกับหนังสือพิมพ์ที่นำเสนออยู่ ควรปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอและในการระบุชื่อ สถานที่ บุคคล ที่ปรากฏอยู่ในข่าวควรใช้ชื่อเต็ม ไม่ควรใช้ชื่อย่อ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

จากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี จึงทำให้อินเทอร์เน็ตมีบทบาทอย่างมากต่อการติดต่อข่าวสาร ข้อมูล และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็ว หนังสือพิมพ์ออนไลน์ก็เช่นเดียวกัน ที่ใช้กระบวนการเชื่อมโยงของอินเทอร์เน็ต จึงทำให้ผู้บริโภคทั่วไปสามารถเลือกอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ที่เป็นรูปเล่ม หรืออ่านจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่ปรากฏทางจอคอมพิวเตอร์ก็ได้

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงต้องการทราบถึงพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์และปัจจัยที่ทำให้ผู้อ่านเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จึงศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชากรในเขตกรุงเทพฯ โดยมุ่งตอบคำถามการวิจัย 2 ประเด็น คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพฯ มีพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์อย่างไรและอะไรเป็นปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของประชากรในเขตกรุงเทพฯ

1.1 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

จากการศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีอายุระหว่าง 18-30 ปีมากที่สุด ประกอบอาชีพรับราชการ โดยมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,100- 10,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิกานดา พรสกุลวานิช (2550) และผลการสำรวจของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2551) ซึ่งได้สำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยในปี 2551 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 20-29 ปี โดยแนวโน้มของการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปริญญาตรี เช่นเดียวกับการศึกษาของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติในปี 2551

ผลศึกษาพบว่า การเข้าถึงและการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่างนั้นส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ใช้ส่วนตัว และจะไม่จ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ตเอง สถานที่ที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตนั้น นิยมใช้ที่บ้านพัก ซึ่งผลการศึกษานี้ใกล้เคียงกับการสำรวจของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2551) ที่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ร้อย ละ 90.8 มีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้านพัก

จากการศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นได้รับความนิยมเป็นอันดับ 3 รองจากโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาในหลายๆ งานวิจัย เช่น กาญจนกา กาญจนทวี (2542) พบว่า การใช้หนังสือพิมพ์ออนไลน์ในการเปิดรับข่าวสารเป็นอันดับที่สี่ รองจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ และใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ดวงกมล ชาติประเสริฐ (2542) พบว่ากลุ่มตัวอย่างในเมืองไทยนิยมเปิดรับข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นอันดับสี่ รองจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศจะใช้หนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นอันดับสองรองจากโทรทัศน์

ส่วนความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์คือสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งหรือเกือบทุกวัน ช่วงเวลาที่ใช้ในการอ่านแต่ละครั้งคือ 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมงและสถานที่ที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์คือที่บ้านหรือที่พักรวมมากที่สุด เช่นเดียวกับสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายนิยมใช้อินเทอร์เน็ตและใกล้เคียงกับการศึกษาของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2551) และวิกานดา พรสกุลวานิช (2550) ซึ่งพบว่าสถานที่ที่นิยมใช้อินเทอร์เน็ต คือบ้านหรือที่พัก ความถี่ในการอ่าน 3-4 วันต่อสัปดาห์

ผลการวิจัยยังพบว่าเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมน่านมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อันดับสองได้แก่ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์และสยามกีฬาเป็นอันดับสาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาหลายๆ งานวิจัยที่ระบุว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีผู้นิยมน่านมากที่สุด เช่น งานวิจัยของนิตยา ไชยเจริญ (2544) ซึ่งได้พบว่ากลุ่มตัวอย่างนิยมน่านเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นอันดับหนึ่งและเดลินิวส์เป็นอันดับรองมา ในงานวิจัยของกาญจนกา กาญจนทวี (2542) พบว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมน่านมากที่สุดคือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน ตามลำดับและจากการสำรวจของ ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ (2551) พบว่า กรณีที่ให้ประชาชนเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ได้ฉบับเดียวร้อยละ 50.3 เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รองลงมา คือ เดลินิวส์ มติชน ตามลำดับ

ประเภทและลักษณะการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์กลุ่มตัวอย่างจะเลือกอ่านคอลัมน์พาดหัวข่าวมากที่สุดรองลงมาคือบทความและสารคดี ประเภทข่าวที่นิยมน่านมากที่สุดคือ ข่าวการเมือง รองลงมาคือข่าวด่วน อันดับสามคือข่าวบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุนิสตา ประวิชัย ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ (2551) ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในหัวข้อบทบาทที่พึงประสงค์ของหนังสือพิมพ์ พบว่าประเภทของเนื้อหาที่นิยมน่านมากที่สุดคือ เรื่องการเมือง รองลงมาคือบันเทิงและอาชญากรรมตามลำดับ

1.2 ปัจจัยการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าปัจจัยสำคัญในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่สำคัญมีทั้งหมด 6 ประเด็น คือ 1. ปัจจัยค่าใช้จ่าย 2. ปัจจัยความสะดวกในการใช้งาน 3. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล 4. การมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี 5. เพื่อความบันเทิง 6. การใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

จากผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์มากที่สุด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างสามารถอ่านข่าวโดยไม่ต้องซื้อหนังสือพิมพ์ และสามารถอ่านได้หลายฉบับโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอ่านข้อมูล ทั้งฉบับปัจจุบันและฉบับย้อนหลังได้ รองลงมาคือปัจจัยความสะดวกในการใช้งาน คือ การที่กลุ่มตัวอย่างมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำแล้วจึงสะดวกในการสืบค้นข่าวสารและข้อมูลข้อมูล โดยสนใจที่จะเปิดรับเฉพาะข่าวที่ตนสนใจ ได้ทุกที่ ทุกเวลา ปัจจัยต่อมา คือ ความเป็นปัจจุบันของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะมีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความใหม่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์เสมอภายใน 1 วันและที่สำคัญต้องมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ปัจจัยการมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี คืออินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีที่แสดงถึงการเปิดโลกทัศน์แก่ผู้ที่ได้ใช้งานทำให้ผู้ที่ได้ใช้รู้สึกเป็นคนทันสมัย และระบบอินเทอร์เน็ตมีการเปิดให้แสดงความคิดเห็นได้ โดยผ่านการ chat, e-mail และ webboard และมีจุดเชื่อมต่อ (Link) ไปยังแหล่งข้อมูลต่าง ๆ บนเว็บไซต์ ปัจจัยเพื่อความบันเทิง เช่น การอ่านข่าวบันเทิง อ่านนิยาย ละครทีวี และรวมไปถึงความเพลิดเพลินจาก สีสันจากกราฟฟิก และปัจจัยลำดับสุดท้ายคือการใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพแตกต่างกันจึงมีความสนใจในประเภทของข้อมูลต่างกัน เช่น สนใจดูราคาหุ้น น้ำมัน ทอง ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การเล่นเกม อ่านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น อาหาร สุขภาพ ท่องเที่ยว เป็นต้น

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่สุดในการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย โดยอ่านข่าวได้โดยไม่ต้องซื้อหนังสือพิมพ์ สามารถอ่านได้หลายฉบับมากเท่าที่ต้องการ ทั้งฉบับปัจจุบันและย้อนหลังรวมทั้งฉบับใดก็ได้ในอินเทอร์เน็ต โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอ่านข้อมูล และเป็นการเปรียบเทียบความเชื่อถือของข่าวสารและข้อมูลในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ด้วย ด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำ จึงมีความสะดวกในการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ซึ่งเหตุผลดังกล่าว สามารถอธิบายด้วยการแสวงหาข่าวสารของ Schramm (อ้างถึงใน สมควร กวียะ, 2534 : 40) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกรับสื่อและข่าวสารว่า ขึ้นอยู่กับการใช้ความพยายามน้อยที่สุดและผลที่ได้จะอยู่ในรูปของสูตร

$$\text{การเลือกสื่อและข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ}}{\text{ความพยายามที่ต้องใช้}}$$

กล่าวคือ ผู้รับสารจะเลือกรับสื่อที่ใช้ความพยายามในการรับน้อยที่สุด และได้ผลตอบแทนมากที่สุด ความพยายามน้อยที่สุดคือ มีความสะดวกในการใช้งานและความพร้อมของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้ มีราคาถูก นอกจากนี้ เรื่องเวลา บทบาท นิสัย และ ประเพณี ก็มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้หรือรับสื่อด้วย สำหรับผลตอบแทนที่ได้รับอย่างรวดเร็วจากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ คือ เนื้อหาในข่าวสารสามารถช่วยผ่อนคลายความเครียด หรือช่วยแนะนำถึงการแก้ปัญหา หรือข่าวสารที่ให้ความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เป็นต้น ถ้าผู้รับสารสามารถเข้าถึงหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว และได้ข่าวสารอย่างที่ต้องการ ก็จะเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นเป็นประจำ การแสวงหาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์จึงเป็นตัวเลือกที่สำคัญและโดดเด่นกว่าการแสวงหาข่าวสารจากสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มณฑิรา อินคชสาร (2539) พบว่าเป็นลักษณะเด่นของสื่อออนไลน์ทำให้ผู้รับสารนิยมเปิดรับมากที่สุด เนื่องจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถค้นหาข้อมูลที่ใช้ต้องการ ได้ง่าย โดยใส่คำหรือข้อความสำคัญที่ต้องการสืบค้นเข้าไปในคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ก็จะทำหน้าที่สืบค้นข้อมูลที่ต้องการให้เอง

การมีสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เช่น การมีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตสถานที่ทำงาน สถานการศึกษาหรือคอมพิวเตอร์ส่วนตัวในบ้านพัก รวมไปถึงการมีความรู้ ความสนใจและการมีทัศนคติที่ดีทางด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจะทำให้ตัดสินใจเลือกใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้ง่ายกว่า ผู้ที่ไม่มีความพร้อมซึ่งจะมีขั้นตอนในการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร 3 ขั้นตอน ดังนี้ (ปรมะ สตะเวทิน, 2538)

1. ผู้รับเลือกอ่านข่าวสารหรือข้อมูลตามความต้องการและตามความสนใจของตนเอง
2. ผู้รับจะให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารหรือข้อมูลที่สอดคล้องกับทัศนคติของตนเอง
3. ในการตีความนั้นจะสอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์ของตนและเลือกจดจำเนื้อหาไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

การเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ก็เช่นเดียวกัน บุคคลจะมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารด้วยสาเหตุต่างๆ ได้แก่ การเป็นที่ยอมรับของสังคมเพราะความเหงา มนุษย์ต้องการมีเพื่อน ไม่สามารถอยู่ได้เพียงลำพัง จึงต้องมีการสื่อสารกับผู้อื่น สาเหตุจากตัวสื่อซึ่งมีลักษณะกระตุ้นชี้นำ ทำให้ผู้รับข่าวสารต้องการได้รับข่าวนั้นๆ ความอยากรู้อยากเห็น เพราะเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่ต้องการจะรับรู้ข่าวสาร เพื่อตอบสนองความต้องการของตน เช่น เพื่อความรู้ ความสนุกสนาน ความสุขกายสบายใจ

พฤติกรรมการเปิดรับเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จะพบว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ส่วนใหญ่นิยมอ่านข่าวคว่น ข่าวการเมืองและข่าวต่างประเทศ ฯลฯ เพราะอินเทอร์เน็ตสามารถเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลทั่วโลก รวมทั้ง หนังสือพิมพ์ออนไลน์จะมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ เช่น เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น หนังสือพิมพ์ออนไลน์จะนำเสนอทันที ไม่ต้องรอการตีพิมพ์เหมือนกับหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์ บางครั้งผู้อ่านต้องการอ่านข่าวและดูภาพข่าวย้อนหลังก็สามารถทำได้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงสามารถนำมาสนับสนุนทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ซึ่งเกิดจากความเชื่อที่ว่าผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสารที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ดังเช่นในการศึกษาในเรื่องนี้ส่วนใหญ่จะเน้นที่การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเนื้อหาสาร

ผลการศึกษาของ Katz and Other (อ้างถึงใน อรพินท์ สักดิ์เอี่ยม, 2537 : 21) เห็นว่าการที่ผู้รับสารที่มีสถานะแวดล้อมทางสังคมและสภาวะทางจิตใจแตกต่างกัน ทำให้ผู้รับสารมีความต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งความต้องการที่ต่างกันนี้ทำให้เกิดการคาดหวังว่าสื่อแต่ละประเภทจะตอบสนองความพอใจของตนต่างกัน ส่งผลให้มีลักษณะการใช้สื่อและมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อแตกต่างกัน

แม็คควอล (Mcquial) (อ้างใน กมลรัฐ อินทรทัศน์, 2548) เห็นว่า แนวคิดของทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อสื่อนี้ สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันที่กระแสโลกเป็นกระแสของสังคมสารสนเทศ เป็นกระแสของการเรียนรู้ ผู้คนในสังคมต่างต้องการสื่อเพื่อการเรียนรู้ เพื่อการเท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในขณะเดียวกัน กระแสการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน ที่ส่งผลต่อการเป็นสังคมเมือง การเป็นสังคมที่แยกส่วนมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้คนต้องปรับตัวสู่การเป็นสังคมเมือง การมีวิถีชีวิตแบบแยกส่วน ฯลฯ สื่อหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารคือ อีกปัจจัยหลักปัจจัยหนึ่งของสังคมในปัจจุบันที่สามารถเข้ามาช่วยเติมเต็มวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันได้ กล่าวคือ ผู้รับสารสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในระหว่างการพักผ่อนอยู่ ในบ้านพัก เช่น การเล่นเกมส์ การอ่านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น อาหาร สุขภาพ ท่องเที่ยว เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ผู้รับสารเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆและเลือกรับเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อสนองความต้องการของตนเอง โดยผู้รับสารจะเป็นผู้แสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชนเพื่อสนอง ความพึงพอใจ ผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกสื่อจากสื่อทั้งหมดที่มีอยู่ ผู้รับสารจะตระหนักว่าสื่อที่นั้นจะ สอนองความต้องการ ความสนใจ และมีความเกี่ยวข้องมากเพียงพอ (อริชัย อรรถอุดม, 2545 : 19-29) การที่ผู้รับสารเลือกใช้ “สื่อ” ตามแนวทฤษฎี แนวคิดของทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ นี้ผู้รับสารจะมีแรงจูงใจที่มาจากปัจจัยที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีเหตุผลหรือมีความคาดหวังในการใช้ สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาปัจจัยสำคัญในการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์โดยศึกษากับ ประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ที่ใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์เท่านั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ควรคำนึงถึงประโยชน์โดยตรงของผู้อ่านในแง่ ของความน่าเชื่อถือ ด้วยการนำเสนอข่าวที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่นำเสนออย่าง ละเอียด และแสดงแหล่งที่มาอย่างชัดเจน

2) สิ่งที่บริษัทผู้ประกอบการสิ่งพิมพ์ต้องตระหนักถึงเกี่ยวกับการเก็บค่าสมาชิก จากผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เพราะถ้าบริการที่ได้มีเนื้อหาครบถ้วน มีทั้งภาพ เสียง สามารถ ค้นย้อนหลังได้มากๆ มีการปรับปรุงข้อมูลตลอด มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ข้อมูลถูกต้อง และราคา ไม่แพงจนเกินไป ผู้บริโภคเห็นว่าบริการที่ได้รับนั้นคุ้มกับเงินที่เสียไป

3) ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในหลายปัจจัยที่ผู้ผลิต ควรจะนำมาแก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่ เจาะลึกข่าวให้ตรงประเด็น มีบทความของนักเขียนที่ชื่นชอบ กราฟิกและสีสันต่าง ๆ และการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้แสดงความคิดเห็นในข่าวที่กำลังได้รับความ สนใจจากประชาชน คำแนะนำกับบรรณาธิการได้สะดวกและได้รับคำตอบอย่างรวดเร็ว เพื่อเพิ่ม คุณภาพของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ให้มากยิ่งขึ้น และเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ประชาชนสนใจอ่าน หนังสือพิมพ์ออนไลน์มากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) วิจัยต่อยอดเกี่ยวกับประสบการณ์การใช้งานหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในแง่มุม อื่นๆ อีก เช่น การขยายขอบเขตในการศึกษาวิจัยในด้านแนวโน้มในอนาคตของหนังสือพิมพ์ ออนไลน์ การวิจัยเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร ความคุ้มค่าด้านรายได้การผลิต หนังสือพิมพ์ออนไลน์ในภาวะธุรกิจหนังสือพิมพ์ถดถอย เป็นต้น

2) การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับการวิจัยในปัจจุบันที่ต้องการผู้ตอบที่เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำ เพราะได้ข้อมูลจำนวนมากจากทั่วโลก ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย แต่ผู้วิจัยต้องมีวิธีการตรวจสอบการตอบซ้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

บรรณานุกรม

- กาญจนา กาญจนทวี (2542) “แรงจูงใจ พฤติกรรม และความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กาญจนา แก้วเทพ (2514) *สื่อสารมวลชน ทฤษฎี และแนวทางการศึกษา* กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ภาพพิมพ์
- กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543) *สื่อเพื่อชุมชนการประมวลองค์ความรู้* กรุงเทพฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- กมลรัฐ อินทรทัศน์(2548) เทคโนโลยีสารสนเทศและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 14 เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาปริญญาโทนิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เกรียงไกร ทวีโชคกิจเจริญ (2543) “แนวโน้มหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (วารสารสนเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2531) “แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร” ผลิตศาสตร์ของการสื่อสารหน่วยที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ครุณี หิรัญรักษ์ (2543) *การจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เอกพิมพ์ไทย
- นพดล กรรณิกา (2549) “สัญญาของสื่ออันตรรกกับวัยรุ่นวัยใสเมืองกรุง” กรณีศึกษานิสิตและนักศึกษาในเขตกรุงเทพฯ หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ออนไลน์ฉบับวันจันทร์ ที่ 4 ธันวาคม 2549
- นรินทร์ นำเจริญ (2545) *รูปแบบการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาไทย* เชียงใหม่ ภาควิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นิตยา ไชยเจริญ (2544) “ปัจจัยจูงใจและพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโทในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (นิเทศศาสตร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

- ปรมะ สตะเวทิน (2538) *หลักนิเทศศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร
ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- ปรมะ สตะเวทิน(2529) *หลักทฤษฎีทางสื่อสาร กรุงเทพมหานคร สาขานิเทศศาสตร์*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ปราณี เอี่ยมล่อภักดี (2549) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย คณะบริหารธุรกิจ
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2552) ค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2552
จาก <http://rirs3.royin.go.th/word41/word-41-a0.asp>
- พัชนี เขจรรรยาและคณะ (2534) *แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ
คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์ (2551) “เลาะวงสัมมนาหากลยุทธ์ธุรกิจปรับตัวรับสื่อออนไลน์บูม”
ค้นวันที่ 5 สิงหาคม 2552 จาก http://technology.thaiza.com/detail_26461.html (2551)
- พีระ จิร โสภณ (2532) “*ทฤษฎีการสื่อสาร*” เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎี
การสื่อสาร นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เพ็ญริรัตน์ อัครผลสุวรรณ (2550) *หนังสือพิมพ์ออนไลน์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต*
กรุงเทพฯ คลังข้อมูลสำนักพัฒนาเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร
- มาลี บุญศิริพันธ์ (2537) *หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น* กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) “*หลักและทฤษฎีการสื่อสาร*” เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาหลัก
และทฤษฎีการสื่อสาร นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ศุจิกา ดวงมณี (2539) “การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่าน World Wide Web ของสื่อมวลชนไทย”
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ศุภนิคย์ วงศ์ทางสวัสดิ์ (2547) “แผนนโยบาย การจัดวางระชั้วสารและการกำหนดรูปแบบเนื้อหา ในการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของไทยกับการใช้ความต้องการและความพึงพอใจของผู้อ่าน” งานวิจัยได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยหอการค้า คณะวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ศูนย์เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์แห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ (2542) “รายงานผลการสำรวจ กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย” สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ
- โสภณ กัณหะเสน (2545) “พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์” ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมควร กวียะ (2534) “ประมวลทฤษฎีการสื่อสาร” คำบรรยายภาควิชาทฤษฎีการสื่อสาร วส. 602 คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ภาคที่ 1
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551) รายงานประจำปี 2551 การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- สันทัด ทองรินทร์ (2543) “หนังสือพิมพ์ออนไลน์ฉบับภาษาไทย : แนวคิด การจัดทำ และ แนวโน้ม” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุชุม เฉลยทรัพย์ (2548) “ภาพลักษณ์และความหวังของประชาชนที่มีต่อหนังสือพิมพ์ประชาคมวิจัย” มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต: 54-56
- สุนิสา ประวิชัย (2551) “บทบาทที่พึงประสงค์ของหนังสือพิมพ์ สสำรวจ วิจัย/หนังสือ 11 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” คั่นวันที่ 5 สิงหาคม 2552 จาก http://www.qa.kmutnb.ac.th/qa_knowledge/edu/Pic_future.pdf
- สุรวุฒิ โพธิ์อาสา (2551) “เค้กวารสารศาสตร์กับการอ่านที่ถดถอย” คั่นวันที่ 5 สิงหาคม 2552 จาก <http://www.nitadebangkok.com/index.php?act=News&group=13&news=33>
- มณฑิรา อินคชสาร (2539) “การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์: ศึกษาเปรียบเทียบปริมาณข้อมูลที่ได้อ่าน ความจำและความพึงพอใจของผู้อ่าน” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อรพินท์ ศักดิ์เอี่ยม (2537) การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เด็กได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อริชัย อรรถอุดม (2545) “ความคาดหวัง ความพึงพอใจในการใช้บริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการหางานและการสมัครงานของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อิงทัส ฉันทคุลย์และธนวรรณ ท่วมยิ้ม (2540) “หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม.....

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้
เพื่อให้ทราบถึงการอ่าน หนังสือพิมพ์ออนไลน์ของผู้บริโภคในเขต
กรุงเทพมหานคร คำตอบแบบสอบถามของท่านจะเป็นความลับและใช้เพื่อ
ประโยชน์ทางการวิจัยเพื่อการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ขอขอบคุณในความร่วมมือ
ของท่านในการกรอกแบบสอบถามนี้

โปรดทำเครื่องหมาย ในข้อที่ตรงความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1: ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ

1. ชาย	2. หญิง

2. อายุ

1. 18-30 ปี	3. 41-50 ปี
2. 31-40 ปี	4. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. มัธยมศึกษาตอนต้น	4. ปริญญาตรี
2. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	5. ปริญญาโทหรือสูงกว่า
3. อาชีวศึกษา	

4. อาชีพ

1. นักเรียน/นักศึกษา	4. พนักงานบริษัทเอกชน
2. ข้าราชการ	5. ธุรกิจส่วนตัว
3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6. อื่นๆ ระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	4. 15,001-20,000 บาท
2. 5,001-10,000 บาท	5. 20,001 บาทขึ้นไป
3. 10,001-15,000 บาท	

6. ปกติท่านมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวหรือไม่

1. มี	2. ไม่มี

7. ท่านจ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ตเองหรือไม่

1. จ่ายเอง	2. ไม่จ่ายเอง

8. โดยปกติท่านใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. ที่บ้าน	4. ร้านอินเทอร์เน็ต
2. ที่ทำงาน	5. อื่นๆ ระบุ.....
3. สถานการศึกษา	

ส่วนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

9. ปกติท่านใช้อ่านข่าวจากสื่อประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. หนังสือพิมพ์	5. วิทยุ
2. นิตยสารข่าว	6. เคเบิลทีวี
3. หนังสือพิมพ์ออนไลน์	7. อื่นๆ ระบุ.....
4. โทรทัศน์	

10. ท่านใช้อ่านข่าวจากสื่อประเภทใดบ่อยที่สุด

1. หนังสือพิมพ์	5. วิทยุ
2. นิตยสารข่าว	6. เคเบิลทีวี
3. หนังสือพิมพ์ออนไลน์	7. อื่นๆ ระบุ.....
4. โทรทัศน์	

คำถามต่อไปนี้จะถามเกี่ยวกับเรื่องการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

11. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์บ่อยครั้งเพียงใด

1. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3. สัปดาห์ละ 4 - 6 ครั้ง
2. สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง	4. ทุกวัน

12. เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์แต่ละครั้ง

1. น้อยกว่า 30 นาที	4. 2 - 3 ชั่วโมง
2. 30 นาที - 1 ชั่วโมง	5. 3 ชั่วโมงขึ้นไป
3. 1 - 2 ชั่วโมง	

13. สถานที่ที่ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ คือ

1. ที่ทำงาน	4. ร้านอินเทอร์เน็ต
2. สถานศึกษา	5. อื่นๆ ระบุ.....
3. บ้าน/ที่พัก	

14. โดยปกติท่านอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จากเว็บไซต์ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. ไทยรัฐ	6. มติชน	11. สยามเดลี
2. เดลินิวส์	7. ฐานเศรษฐกิจ	12. ดาราเดลี
3. ผู้จัดการ	8. สยามกีฬา	13. อื่นๆ ระบุ.....
4. ไทยโพสต์	9. คมชัดลึก	
5. บางกอกโพสต์	10. ข่าวสด	

15. จากข้อ 14 ท่านชื่นชอบเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ใดมากที่สุด

1. ไทยรัฐ	6. มติชน	11. สยามเดลี
2. เดลินิวส์	7. ฐานเศรษฐกิจ	12. ดาราเดลี
3. ผู้จัดการ	8. สยามกีฬา	13. อื่นๆ ระบุ.....
4. ไทยโพสต์	9. คมชัดลึก	
5. บางกอกโพสต์	10. ข่าวสด	

16. ข่าวประเภทใดที่ท่านอ่านเป็นประจำในเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. พาดหัวข่าว	10. ราคาหุ้น
2. ข่าวด่วน	11. ราคาทอง
3. ข่าวการเมือง	12. พยากรณ์อากาศ
4. ข่าวต่างประเทศ	13. ข่าวการศึกษา
5. ข่าวกีฬา	14. ข่าวบันเทิง/ภาพยนตร์
6. การ์ตูน	15. ละครทีวี
7. บทความ/สารคดี	16. ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์
8. ดูดวง(หมอดู)	17. อื่นๆ ระบุ.....
9. อัตราแลกเปลี่ยน	

ส่วนที่ 3 ปัจจัยการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

17. ปัจจัยต่อไปนี้มีส่วนทำให้ท่านเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์อย่างไรบ้าง

ปัจจัยที่ทำให้เลือกอ่าน	ระดับความสำคัญตามความคิดเห็นของท่าน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. สะดวกเปิดรับเฉพาะข่าวที่สนใจ					
2. สามารถอ่านข่าวได้ทุกหนแห่งทุกเวลา					
3. สะดวกในการสืบค้นข้อมูล					
4. สามารถอ่านข่าวโดยไม่ต้องซื้อหนังสือพิมพ์					

ปัจจัยที่ทำให้เลือกอ่าน	ระดับความสำคัญตามความคิดเห็นของท่าน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5. สามารถหาข้อมูลหรือข่าวย้อนหลังได้					
6. สามารถอ่านข่าวได้หลายฉบับ					
7. ข้อมูลสดใหม่เสมอใน 1 วัน					
8. ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ มีความถูกต้อง					
9. ความรวดเร็วของข่าว					
10. มีประโยชน์ในการทำงาน เช่น ราคา หุ้นทอง น้ำมัน					
11. มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ประจำวัน					
12. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
13. ให้ความรู้สึกเป็นคนทันสมัย					
14. สามารถแสดงความคิดเห็นผ่านการ chat, e-mail, webboard					
15. สามารถลิงค์สู่แหล่งข้อมูลต่างๆ ได้หลากหลาย					
16. ได้รับความเพลิดเพลินจากสีสัน กราฟฟิกจากเว็บไซต์					
17. สามารถอ่านนิยายหรือละครทีวีได้ ทั้งปัจจุบันและย้อนหลัง					
18. ใช้งานง่ายในการอ่านต่อหรือ ย้อนกลับจากหน้าจอหลัก					

ส่วนที่ 4 ปัญหาที่ท่านพบจากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ปัญหา	ระดับความสำคัญตามความคิดเห็นของท่าน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ความล่าช้าของข้อมูล update					
2. การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการสืบค้น ช้า ยุ่งยาก					
3. ไม่สามารถอ่านตัวหนังสือ ภาษาไทยได้					
4. ความเหมาะสม สวยงามในการ จัดวางหน้า					
5. ข้อมูลที่ได้จากการพิมพ์ไม่ครบถ้วน					
6. มีข้อมูลน้อยเกินไป					
7. เกิดความไม่มั่นใจในข้อมูลที่ได้รับ					
8. ข้อมูลไม่เหมือนหนังสือพิมพ์ ฉบับพิมพ์					
9. อื่น ๆ ระบุ.....					

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

สุนันท์ ต่อสกุล

sunann_tor@hotmail.com

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสุนันท์ ต่อสกุล
วัน เดือน ปี	2 มิถุนายน 2509
สถานที่เกิด	อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงาน	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป